

PO3002.nl

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs
Roosendaal, Moerdijk en omgeving

Ondersteuningsplan 2015-2019
Samenwerkingsverband
Passend Onderwijs
Roosendaal/Moerdijk e.o.
(30.02)

20 april 2015

1. VOORWOORD	4
2. INLEIDING	5
KORTE TERUGBLIK	5
PASSEND ONDERWIJS	6
HET ONDERSTEUNINGSPLAN.....	6
SAMENHANG MET ANDERE DOCUMENTEN	7
PLANPERIODE	7
3. MISSIE EN VISIE	8
MISSIE.....	8
VISIE	8
AMBITIE.....	11
4. BEOOGDE RESULTATEN VAN PASSEND ONDERWIJS	13
KWALITATIEVE RESULTATEN	13
KWANTITATIEVE RESULTATEN	17
5. INRICHTING PASSEND ONDERWIJS	19
VORMGEVING ZORGPLICHT	19
BASISONDERSTEUNING	19
SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIELEN (SOP's)	20
VOORWAARDEN PROCES VAN ONDERSTEUNINGSTOEWIJZING.....	20
DE ROUTE VAN ONDERSTEUNINGSTOEWIJZING.....	21
DOORGAANDE LIJN.....	24
EERSTE OPVANG ANDERSTALIGEN (EOA).....	50
HOOGBEGAAFDHEID.....	26
6. SAMENWERKEN MET OUDERS	28
OUDERS ALS EDUCATIEF PARTNER	28
AFSTEMMING RONDOM INDIVIDUELE LEERLINGEN	29
KLACHTEN, GESCHILLEN EN ARBITRAGE.....	29
OUDERS EN FORMELE MEDEZEGGENSCHAP	30
AFSTEMMING RONDOM INDIVIDUELE LEERLINGEN	31
OUDERS EN MEDEZEGGENSCHAP.....	31
7. ORGANISATIE VAN HET SAMENWERKINGSVERBAND	32
BESTUURLIJKE UITGANGSPUNTEN	32
INRICHTING VAN DE ORGANISATIE	32
MONITOR PASSEND ONDERWIJS	34
DE ONDERSTEUNINGSPLANRAAD (OPR)	36
PERSONEEL.....	36
GESCHILLENREGELING.....	36
PERSONELE GEVOLGEN PASSEND ONDERWIJS.....	37
8. SAMENWERKEN MET GEMEENTEN	40
INVULLING SAMENWERKING.....	40
DE ONTWIKKELAGENDA PER THEMA.....	42
DOORGAANDE ONTWIKKELINGSLIJN.....	42
DYSLEXIE.....	43
EEN GEZIN, EEN PLAN.	46

LEERLINGENVERVOER.....	48
THUISZITTEN EN LEERPLICHT.....	49
PASSEND ONDERWIJS THUISNABIJ.....	51
9. FINANCIËN	53
10. BIJLAGEN	56
BIJLAGE 1: ACTIVITEITENPLANNEN	56
BIJLAGE 2: OVERZICHT DEELNEMENDE SCHOLEN EN BESTUREN.....	57
BIJLAGE 3: GEOGRAFISCH GEBIED 30-02	59
BIJLAGE 4: VERKLARENDE WOORDENLIJST.....	60
BIJLAGE 5: SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIELEN	67
BIJLAGE 6: CONTACTGEGEVENS SAMENWERKINGSVERBAND	68
BIJLAGE 7: COMMUNICATIEPLAN	69
BIJLAGE 8: DE ONDERSTEUNINGSPLANRAAD (OPR).....	70
BIJLAGE 9: INSPECTIE INDICATOREN.....	71

1. Voorwoord

Dit is het ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Roosendaal/Moerdijk e.o. (30.02). Dit ondersteuningsplan is een licht gewijzigde versie van het ondersteuningsplan dat bij de start van het samenwerkingsverband is opgesteld. In dit plan zijn de eerste ervaringen met passend onderwijs en de gemeentelijke taakstelling jeugdzorg verwerkt en zijn enkele thema's nader uitgewerkt. Dit ondersteuningsplan is, net als het vorige, tot stand gekomen met de inbreng van velen. Gedurende het afgelopen jaar hebben directeuren, intern begeleiders, leerkrachten, bestuurders, ouders, gemeenten en vele andere betrokkenen meegedacht en gesproken over het vormgeven van passend onderwijs op de scholen van ons samenwerkingsverband. De ouders van leerlingen van onze scholen zijn via de ondersteuningsplanraad, die een speciale rol heeft in dit proces, en de medezeggenschapraden op de verschillende scholen betrokken bij de totstandkoming van het ondersteuningsplan. Daarnaast is er veelvuldig en goed overleg gevoerd met het voortgezet onderwijs, de gemeenten in onze regio en de zogenaamde ketenpartners. Dit ondersteuningsplan heeft in de Algemene Ledenvergadering van 20 april 2015 het akkoord gekregen van alle aangesloten schoolbesturen en heeft de instemming van de Ondersteuningsplanraad (OPR) en van de betrokken gemeenten. De bestuurder heeft daarop conform artikel 13, lid 1 van de statuten het ondersteuningsplan vastgesteld.

In dit ondersteuningsplan wordt beschreven hoe passend onderwijs vorm en inhoud krijgt in de scholen, bij besturen en in het samenwerkingsverband. Het gaat ons er om dat we van passend onderwijs iets maken dat echt leidt tot beter onderwijs voor alle leerlingen in onze regio. We willen voor alle leerlingen het onderwijs dat het best bij hen past. Daarvoor hebben we niet alleen een goed ondersteuningsplan nodig, maar vooral de blijvende inzet, professionaliteit en betrokkenheid van alle medewerkers binnen het samenwerkingsverband. De steun en het vertrouwen van de ouders van onze leerlingen is daarbij essentieel. Samen willen we werken aan goed en passend onderwijs voor alle leerlingen!

Onze opdracht is en blijft: zorg dat het past!

Namens het Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Roosendaal/Moerdijk e.o.,

Drs. Jack M. Biskop
Directeur-bestuurder

2. Inleiding

Op 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs van kracht geworden. Alle scholen voor basis- en voortgezet onderwijs zijn met elkaar verbonden in samenwerkingsverbanden. Het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Roosendaal/Moerdijk e.o. PO 30.02 (verder SWV PO3002) verbindt de (speciale) basisscholen van vijf schoolbesturen (KPO te Roosendaal, OBO te Roosendaal, Borgesiusstichting te Oudenbosch, De Waarden te Zevenbergen, SPCO te Roosendaal en Pallas te Roosendaal) met drie stichtingen met scholen voor speciaal onderwijs (Het Driespan te Etten-Leur, Mytylschool Roosendaal en KPO te Roosendaal; met een speciale rol voor cluster 2 school De Spreekhoorn) en vijf gemeenten (Roosendaal, Rucphen, Halderberge, Moerdijk en Drimmelen).

Voor u ligt het tweede ondersteuningsplan van het SWV PO3002. Met dit plan wordt invulling gegeven aan artikel 18a lid 7 van de Wet op het Primair Onderwijs dat een samenwerkingsverband vraagt ten minste eenmaal in de vier jaar een ondersteuningsplan vast te stellen. In het ondersteuningsplan staan de afspraken die binnen het samenwerkingsverband zijn gemaakt over de wijze waarop de ondersteuning voor de leerlingen die dat nodig hebben wordt georganiseerd; op de eigen school, of elders wanneer dit beter is voor de leerling. Dit plan is een aangepaste versie van het plan dat een jaar eerder is goedgekeurd en dat een geldigheidsduur had van één jaar.

Korte terugblik

Het SWV PO3002 is een samenvoeging van twee samenwerkingsverbanden Weer Samen Naar School, te weten WSNS Roosendaal en WSNS Moerdijk. Al vanaf 2010-2011 is in die samenwerkingsverbanden gewerkt aan gezamenlijke zorgontwikkelingen richting passend onderwijs. In WSNS Roosendaal gebeurde dat onder leiding van een projectleider, de heer Theo Neelen. In januari 2011 leverde dit de notitie "Er komen andere tijden" op.

WSNS Moerdijk participeerde in eerste instantie in twee nieuwe samenwerkingsverbanden. Doordat het ministerie akkoord ging met een wijziging van de grenzen, kon WSNS Moerdijk in zijn geheel deel uit gaan maken van het nieuw op te richten samenwerkingsverband.

In januari 2012 heeft vervolgens de zogenaamde "oprichtingsvergadering" plaatsgevonden, waarin alle bestuurders van het nieuwe verband passend onderwijs voor het eerst zijn samengekomen. De datum van oprichting van het nieuwe verband wordt aanvankelijk (november 2012) vastgesteld op 1-08-2013. In de bestuursvergadering van december 2012 is de eerste versie van een hoofdlijnennotitie ondertekend door alle nieuwe leden van het samenwerkingsverband. Zij hebben hiervoor ook instemming van hun GMR verkregen. In maart 2013, is een hernieuwde versie verschenen op basis waarvan het eerste ondersteuningsplan is geschreven.

Met alle bestuurders in het nieuwe samenwerkingsverband zijn gesprekken gevoerd over de ontwikkeling richting passend onderwijs. Vanaf december 2012 is men aan de slag gegaan met de uitkomsten van de monitorgesprekken en daarmee aan het gezamenlijk bouwen aan basiskwaliteit, basisondersteuning en extra ondersteuning op de scholen van alle deelnemende besturen.

Naast de scholen voor cluster 3 en cluster 4 wordt in het samenwerkingsverband vooral ook gebruik gemaakt van de ondersteuning door De Spreekhoorn (cluster 2). Hoewel cluster 2 niet behoort tot de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband is besloten om in het bestuurlijk overleg cluster 2 deel te laten nemen om daarmee het dekkende netwerk van scholen zoveel mogelijk in het bestuurlijk overleg aanwezig te doen zijn.

In de loop van 2013 is een traject ingezet om te komen tot een ondersteuningsplanraad. Er is een verzoek gedaan aan de (G)MR-en van het samenwerkingsverband tot het aanleveren van kandidaten voor de ondersteuningsplanraad in januari 2014. Deze is geïnstalleerd in de vergadering van februari 2014.

Sinds april 2012 is het SWV PO3002 in gesprek met vertegenwoordigers (beleidsambtenaren) van de betrokken gemeenten Roosendaal, Moerdijk, Halderberge, Rucphen en Drimmelen. De voortgang met betrekking tot de ontwikkeling van passend onderwijs en de transitie jeugdzorg is hierbij steeds onderwerp van gesprek geweest. Over het eerste ondersteuningsplan van het SWV PO3002 heeft op hoofdlijnen OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) plaatsgevonden. Alle gemeenten hebben hun goedkeuring gehecht aan het ondersteuningsplan met enkele opmerkingen, die in het onderhavige plan zijn verwerkt. Vanuit de gemeenten heeft in oktober 2014 OOGO plaatsgevonden over de onderwijsparagraaf uit het jeugdplan. Het SWV PO3002 is akkoord met het jeugdplan met als aantekening dat over de inzet van AWBZ en de dyslexie-middelen nog nader van gedachten gewisseld wordt.

Passend Onderwijs

Ieder kind verdient goed onderwijs. Goed onderwijs dat leerlingen in staat stelt hun talenten te ontwikkelen en hen uitdaagt om steeds een stap extra te zetten.

Met passend onderwijs wordt de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de extra onderwijs-ondersteuning (de zorgplicht) neergelegd bij de schoolbesturen. Deze hebben met de start van passend onderwijs de opdracht gekregen om, in overleg met ouders, leraren en gemeenten, voor alle leerlingen in de regio Roosendaal/Moerdijk e.o. een passend onderwijsaanbod te realiseren onder het motto: zorg dat het past!

Het ondersteuningsplan

Het ondersteuningsplan is het belangrijkste beleidsdocument van het samenwerkingsverband. Hierin staat op welke wijze het samenwerkingsverband vorm wil geven aan een passend onderwijsaanbod voor alle leerlingen in de regio Roosendaal/Moerdijk e.o. De centrale beleidsterreinen zijn ondersteuningstoewijzing, organisatie, personeel en financiën.

Hoe krijgen alle leerlingen een passende plek in het onderwijs?

Het met elkaar vormgeven van een samenwerkingsverband is een geleidelijk proces. Gaandeweg wil het samenwerkingsverband stappen zetten om te komen tot een integraal en dekkend onderwijsaanbod voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte in de regio Roosendaal/Moerdijk. Goede samenwerking met het voortgezet onderwijs, gemeenten en onze partners die de jeugdhulp feitelijk geven, is daarbij vanzelfsprekend.

Samenhang met andere documenten

Om vanuit een gezamenlijk kader te werken aan basiszorg, basisondersteuning en extra ondersteuning, stellen alle scholen in het samenwerkingsverband passend onderwijs een schoolondersteuningsprofiel (SOP) op. Deze SOP's vormen een belangrijke basis voor het ondersteuningsplan. De profielen kunnen ook gebruikt worden in het schoolplan/de schoolgids ter informatie van ouders en andere belanghebbenden en onderdeel uitmaken van het schoolplan. De SOP's zijn in januari 2014 gereed gekomen, vastgesteld door de besturen en voorzien van een akkoord van de MR.

Planperiode

Door bestuurlijke accordering van het ondersteuningsplan committeren de schoolbesturen zich aan de inhoud ervan. Dit ondersteuningsplan is voor de periode augustus 2015 - augustus 2019 geschreven en legt de basis voor de stapsgewijze en steeds verdergaande invoering van passend onderwijs. De ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband worden continu gevolgd en dit zal gebruikt worden voor bijstelling van het plan voor de daaropvolgende periode. Dit ondersteuningsplan zal vastgesteld worden voor een periode van vier jaar, maar met de aantekening dat het in de bedoeling ligt van alle betrokkenen om jaarlijks aanpassingen aan te brengen waar nodig en een eventueel herzien ondersteuningsplan aan alle betrokkenen voor te leggen. Met de OPR zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop hierbij zal worden samengewerkt. Aan de hand van een concreet jaarplan (zie bijlage 1) zal het ondersteuningsplan voor het eerstvolgende schooljaar worden uitgewerkt in concrete acties.

Voorgenomen beleid zal steeds verder worden uitgewerkt en aangevuld in dit document. Het wetgevend kader, het instrumentarium, draagvlak en betrokkenheid zijn belangrijke aandachtspunten in dezen. De algemene ledenvergadering van het samenwerkingsverband (zie organisatie) heeft het ondersteuningsplan na gevoerd overleg met OPR en gemeenten (OOGO) op 20 april 2015 goedgekeurd, zodat het vóór 1 mei naar de inspectie kan worden gestuurd.

De schoolondersteuningsprofielen, die een belangrijke basis vormen voor het ondersteuningsplan, zullen jaarlijks herijkt worden of indien nodig tussendoor als hiervoor aanleiding gevonden wordt door het verantwoordelijke bestuur.

3. Missie en visie

Missie

Schoolbesturen in het samenwerkingsverband Roosendaal/Moerdijk hebben de volgende missie geformuleerd:

Het bieden van zo thuisnabij mogelijk passend onderwijs aan elk kind in het primair onderwijs, aansluitend op zijn of haar ontwikkeling en talenten en afgestemd op zijn of haar onderwijsbehoeften.

Om deze missie te bereiken streeft het samenwerkingsverband naar de realisatie van een integraal systeem van ondersteuningstoewijzing. Er wordt uitgegaan van de individuele verantwoordelijkheid van scholen om het onderwijs zodanig in te richten dat het aansluit bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De daarvoor benodigde ondersteuningsmiddelen vallen uiteen in middelen voor lichte ondersteuning die rechtstreeks beschikbaar gesteld worden aan de schoolbesturen en de middelen voor zware ondersteuning waarvoor een beschikking van het samenwerkingsverband nodig is.

Het samenwerkingsverband heeft de ambitie om de mogelijkheid van scholen om zelf de ondersteuning te organiseren verder te vergroten.

De missie van het SWV PO3002 laat zich kort samenvatten in het motto: Zorg dat het past!

Visie

Met betrekking tot de visie op passend onderwijs is het van belang om de context en de randvoorwaarden te schetsen waaronder je als samenwerkingsverband wilt functioneren. Hierbij denken we aan de bestuursfilosofie/ bestuurscultuur en de daaruit voortvloeiende aansturing op de scholen. De aangesloten besturen van dit samenwerkingsverband kiezen voor een smalle bovenbestuurlijke organisatie, maar met de nadrukkelijke intentie om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid de opdracht als samenwerkingsverband, namelijk “passend onderwijs voor ieder kind op iedere school”, waar te maken. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid veronderstelt solidariteit met behoud van de eigen verantwoordelijkheden. Het betekent dus ook dat je voor zowel het basisonderwijs als het speciaal (basis)onderwijs een plek in de keten van zorg en ondersteuning reserveert. Het speciaal (basis)onderwijs blijft vooralsnog een belangrijke plek waar kinderen recht op hebben, als hun ondersteuningsvraag daar het beste beantwoord kan worden. De gezamenlijke besturen van het verband zijn dan ook verantwoordelijk voor het in stand houden van een kwalitatief goed en qua omvang verantwoord speciaal (basis)onderwijs. Belangrijkste uitgangspunt hierbij blijft het versterken van de basisondersteuning op de scholen voor regulier onderwijs, zodat het regulier onderwijs in toenemende mate kinderen met specifieke onderwijsbehoeften kan opvangen en een kleinere groep leerlingen, waar mogelijk voor een korte periode, gebruik maken van het speciaal (basis)onderwijs.

Het samenwerkingsverband wil problemen bij leerlingen voorkomen in plaats van achteraf oplossen. De ondersteuning is niet alleen gebaseerd op wat het onderwijs kan bieden, maar is ook afgestemd op wat andere partners, zoals jeugdzorg voor het gezin kunnen doen. Door verder te ‘bouwen’ op het al in ontwikkeling zijnde handelingsgericht werken is er sprake van een continue afstemming en wisselwerking tussen het kind en zijn of haar sociale omgeving. De ouders van het kind gaan nog meer dan in het verleden een centrale rol vervullen in het informatie- en besluitvormingsproces (zie ook de paragraaf over één gezin – één plan in hoofdstuk 8). In het schooleigen ondersteuningsteam (of welke naam door een betreffend schoolbestuur wordt gehanteerd) krijgt de integrale aanpak, inclusief de samenwerking met de gemeente, zijn beslag.

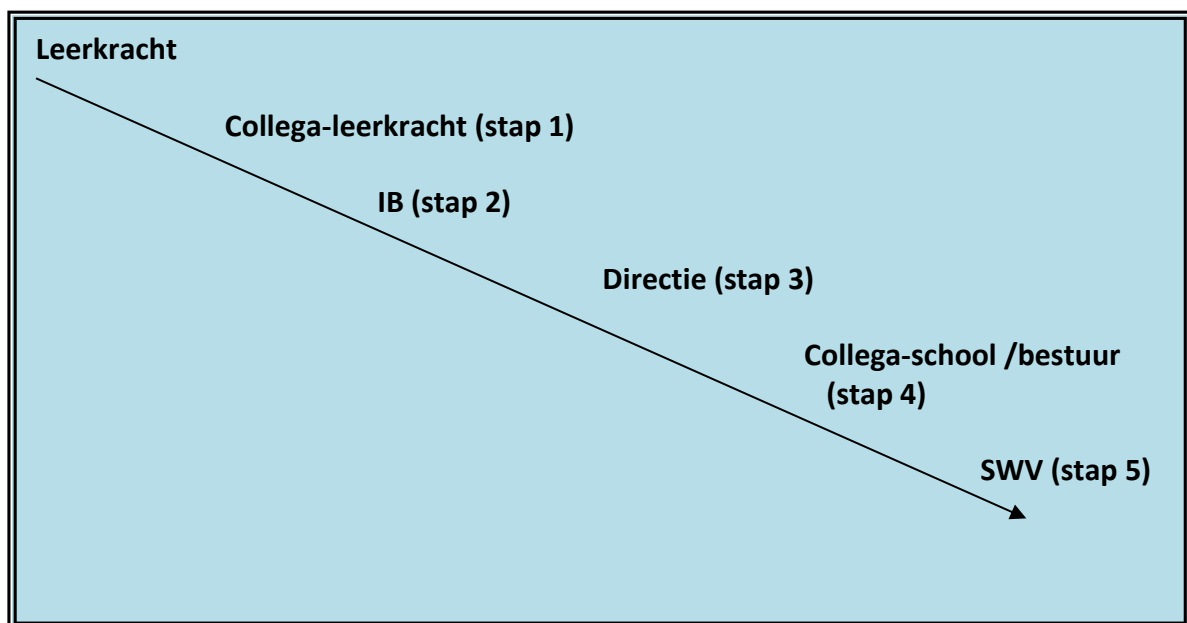
De mogelijkheden voor het arrangeren op school worden verruimd. Geld en expertise zullen op dit

niveau beschikbaar zijn. De expertise zal soms aanwezig zijn binnen de eigen school of op het niveau van het eigen bestuur (inzet lichte ondersteuning). Soms zal de expertise ingebracht worden vanuit een externe organisatie, o.a. de scholen voor cluster 2, 3 of 4.

De focus ligt op het zo laag mogelijk in de organisatie neerleggen van de verantwoordelijkheden, hetgeen veronderstelt dat het gedrag daar op toegesneden is: *Uitgaande van de verschillende niveaus van ondersteuning (klas-school-bovenschools en bovenbestuurlijk) betekent dit dat bij zorgvragen van leerlingen de lijn doorlopen wordt om ook alle mogelijke kwaliteiten te benutten.*

Voor elk niveau is het dan van belang dat vastgelegd wordt, wat verwacht wordt van ieder niveau in de ondersteuningsketen:

Vraag hierbij is nog: *op welke manier wordt de controle op uitvoering vormgegeven?*

De keten werkt als iedereen zich eraan houdt en ook wordt gecorrigeerd als dat niet het geval is. Het is van belang om dit goed vorm te geven, bijvoorbeeld door het opstellen van heldere procedures voor de multi-disciplinaire commissie en een bestuurs- en directiestatuut voor het overleg tussen de directeur-bestuurder en de Algemene Ledenvergadering (zie documenten op de website www.po3002.nl).

Samenwerking veronderstelt vertrouwen in het naleven van afspraken, maar een vorm van monitoring (door het SWV) is onontbeerlijk. Samenwerking op de verschillende niveaus geeft ook meer mogelijkheden om optimaal gebruik te maken van alle aanwezige expertise.

Uitgangspunten voor de samenwerking in het SWV PO3002 zijn te onderscheiden op het niveau van de klas, de school, het bestuur en het SWV.

- Op het niveau van de klas:
Alle betrokkenen werken output- en opbrengstgericht maar ook handelingsgericht. We willen allemaal zorgen voor de juiste begeleiding en ondersteuning van elk kind, waarbij we de aanwezige talenten optimaal willen ontwikkelen, ongeacht de plek waar het kind zit (welke

school, welke organisatie). Inspectie-indicator 6 is hierbij van belang in acht te nemen (zie bijlage 9).

- Op het niveau van de school:
Er zijn zorgteams/ ondersteuningsteams op alle niveaus (school-bestuur-SWV), waarbij we de vergelijking met de medische zorg hanteren: *'eerst langs de huisarts, voordat je naar de specialist gaat'*.

Het streven is om zoveel mogelijk preventief te handelen in plaats van curatief: door de juiste basisondersteuning voorkomen dat kinderen gebruik moeten maken van speciale ondersteuning.

Dat betekent dan weer, dat plannen voldoen aan alle kwaliteitscriteria en dat alle leraren in staat zijn te differentiëren en de noodzakelijk ondersteuning kunnen bieden en/of organiseren. Besturen zullen door het SWV PO3002 hierop worden aangesproken. De inspectie indicatoren 7 en 8 zijn op het niveau van de school relevant (zie bijlage 9).

De intern begeleider evolueert naar een professionele 'ondersteuningsmanager' binnen de schoolse ondersteuningsunit en is in staat om de noodzakelijke ondersteuning te "managen", relaties te leggen en daardoor ook zelf minder intervineert. Dit impliceert een vorm van relatiemanagement in de ondersteuningsketen met de externe partners (inclusief de jeugdprofessional via de gemeente). Daarbij vervult de directeur (stap 3 in de ondersteuningsketen) een belangrijke functie bij de afweging welke ondersteuning in het kader van de lichte ondersteuning geboden kan worden, of dat het zaak is om extra ondersteuning of expertise naar de leerling te halen van een collega-school al dan niet binnen het eigen bestuur.

- Op het niveau van het bestuur.
De besturen zijn er verantwoordelijk voor dat alle scholen de basisondersteuning op orde hebben (zie Inspectie indicatoren in bijlage 9). De basisondersteuning bevat o.a.:
 - Basiskwaliteit conform toezichtkader inspectie, leerprestaties en opbrengsten;
 - Planmatig werken conform het toezichtkader van de inspectie;
 - Kwalitatief goede en organisatorisch solide ondersteuningsstructuur;
 - Preventieve en licht curatieve interventies (bv. aanpak dyslexie, sociale veiligheid).

Omdat een verwijzing in principe tijdelijk wordt afgegeven, is professionalisering van de verwijzende school een verplichting, zodat de leerling, waar dat mogelijk en wenselijk is, daadwerkelijk teruggeplaatst kan worden. Onderwijs brengt zo veel als mogelijk de ondersteuning naar het kind. Op het niveau van het bestuur (of als het beter kan in samenwerking tussen de besturen op het niveau van het samenwerkingsverband) wordt de komende planperiode onderzocht of tussenvoorzieningen, plusklassen of andere specifieke voorzieningen binnen het regulier onderwijs een mogelijke oplossing zijn. Daarbij is relevant of de te ontwikkelen voorziening voor het eigen bestuur of bovenbestuurlijk kan worden ingezet. Het inzetten van dergelijke initiatieven zal leiden tot wijziging van de SOP van de betreffende school en in geval van bovenscholse inzet is het van belang om het samenwerkingsverband te betrekken bij de ontwikkeling en inrichting van en toegang tot een dergelijke voorziening.

- Op het niveau van het samenwerkingsverband.
Opdracht voor alle betrokkenen in het SWV PO3002 is het realiseren van een dekkend net-

werk, waarbij alle kinderen een passend onderwijs-(ondersteunings)-arrangement krijgen. In de uitwerking hiervan ligt de zorgplicht bij de schoolbesturen.

Het SWV PO3002 spant zich in met de deelnemende besturen om de bovenbestuurlijke expertise effectief in te zetten. Daarnaast werkt het samenwerkingsverband in samenhang met de partners (Jeugdzorg, jeugdprofessional, GGD, SO, medische zorg), waarbij zoveel als mogelijk wordt aangesloten op de ondersteuningsstructuur van de scholen en de benoemde niveaus van ondersteuning.

Het SWV PO3002 krijgt en houdt inzicht in en maakt gebruik van de aanwezige expertise en kennis bij de verschillende partners. Ter voorkoming van de weglek van expertise houdt het SWV PO3002 hier controle op uitvoering. Dit gebeurt via de monitorgesprekken en via de ervaringen van de MDC. Immers, van basisscholen kan binnen de basisondersteuning niet verwacht worden alle expertise voor de begeleiding van kinderen in eigen huis te hebben. Ook ten aanzien van de expertise en beschikbaarheid daarvan voor de begeleiding van de leerling kan een samenwerking gezocht worden met de gemeente, die de begeleiding voor het gezin organiseert.

In het samenwerkingsverband wordt door de verschillende partners transparant met elkaar omgegaan. Dat wil zeggen dat informatie wordt gedeeld en dat bestuurders openstaan voor veranderingen en verbeteringen. Kennis en ervaringen worden met elkaar gedeeld.

De verantwoording van het eigen handelen (governance) gebeurt op alle niveaus van onderop:

- De leerling (en soms de ouder) legt verantwoording af aan de leerkracht (en in geval van betrokkenheid van jeugdzorg ook aan de jeugdprofessional);
- De leerkracht aan de directie en de ouder;
- De directie aan het schoolbestuur;
- Het bestuur aan de (G)MR, de inspectie en de andere besturen in het SWV PO3002;
- Het SWV PO3002 aan de ondersteuningsplanraad (OPR), de ALV en de inspectie;

Dus: in het SWV PO3002 spreken betrokkenen elkaar aan op de verantwoordelijkheden! Er is vertrouwen, richting en ruimte, maar dat impliceert ook rekenschap afleggen.

Het SWV PO3002 heeft de afspraken rond verantwoording vastgelegd in het bestuurs- en managementstatuut, het treasury statuut, het reglement voor de ALV en in hoofdlijnen in dit ondersteuningsplan. De zeggenschap van personeel en ouders als stakeholders heeft een plaats gekregen in de vorm van een ondersteuningsraad die meedenkt in het proces van passend onderwijs. Met de gemeenten wordt op overeenstemming gericht overleg gevoerd (OOGO) over de samenhang van passend onderwijs met het gemeentelijke educatieve beleid.

Ambitie

Besturen zijn trots op de diversiteit van het scholenbestand. Men houdt rekening met de verschillen tussen scholen in identiteit, onderwijsconcept, werkwijze en ondersteuningsstructuur. De schoolbesturen van basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs zijn gezamenlijk verant-

woordelijk voor het realiseren van passend onderwijs in de regio Roosendaal/Moerdijk e.o.. Om de opdracht en uitgangspunten, zoals die hierboven zijn weergegeven, te realiseren in samenwerking met de partners in het SWV PO3002 zijn de volgende ambities vastgelegd :

- Samenwerken is geen doel, maar een middel, dat wordt ingezet als samenwerken een meerwaarde heeft;
- Ieder kind krijgt onderwijs op de meest geschikte plek, zoveel mogelijk in de eigen omgeving en op de eigen school;
- Scholen investeren continu in de kwaliteit van leraren met het oog op het bieden van brede ondersteuning in de scholen;
- De ondersteuning van leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte wordt zoveel mogelijk naar de scholen toegebracht om snelle (en daarmee lichte hulp) mogelijk te maken;
- Schoolbesturen en scholen werken samen om een zo goed mogelijk antwoord te geven op de onderwijsbehoefte van de leerling;
- Ouders zijn de belangrijkste pedagogische partner en worden betrokken bij de begeleiding van hun kind;
- Met samenwerking tussen de besturen wordt mede invulling gegeven aan de eigen zorgplicht;
- Het (passend) onderwijs sluit aan op het ondersteuningsaanbod aan het kind en het gezin vanuit jeugdzorg (samenwerking onderwijs-gemeente).

4. Beoogde resultaten van passend onderwijs

De invoering van passend onderwijs heeft tot doel om het onderwijs beter te laten aansluiten op de onderwijsbehoeften van een leerling. Dit ondersteuningsplan bevat naast een visie van het SWV PO3002 op de uitvoering van passend onderwijs ook de plannen en acties. Uiteindelijk doel is om zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin een aantal zaken te bereiken. In deze paragraaf worden de beoogde resultaten samengevat.

Kwalitatieve resultaten

Passend onderwijs gaat niet alleen om het verdelen van zorgmiddelen en het beheren van leerlingstromen. Passend onderwijs betekent het in samenhang met elkaar versterken van het onderwijs op reguliere basisscholen en waar nodig efficiënt en effectief gebruik van de expertise op scholen voor speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs. De invoering van passend onderwijs heeft tot doel om het onderwijs beter te laten aansluiten op de onderwijsbehoeften van een leerling. Dit ondersteuningsplan bevat de plannen en acties om zowel in kwalitatieve zin als in kwantitatieve zin een aantal zaken te bereiken. In deze paragraaf worden de beoogde resultaten samengevat.

Voor de school en de leraar

- het realiseren van een brede basisondersteuning op niveau op alle scholen in het samenwerkingsverband. Daarbij wordt uitgegaan van de principes van het handelingsgericht werken. Een versterkte basisondersteuning op de reguliere scholen voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband betekent dat de inspectiecriteria 6, 7 en 8 minimaal op niveau 3 zijn (zie bijlage 9). Dit niveau van basisondersteuning veronderstelt dat elke school in staat is tot preventieve en curatieve interventies. In de komende planperiode wordt gestreefd naar een compacte, maar heldere beschrijving van die basisondersteuning in termen van leerkrachtgedrag;
- het vergroten van de mogelijkheden van scholen om zelf ondersteuning te organiseren en een eventuele toeleiding voor te bereiden. Meer dan nu het geval is zullen expertise en middelen direct ter beschikking staan van de professionals die werkzaam zijn in de scholen. Dit vergroot het handelingsrepertoire van de school;
- voor alle leerlingen wordt snel een passende plek gerealiseerd, zowel voor leerlingen die extra zorg nodig hebben als voor leerlingen die extra uitdaging nodig hebben;
- goede en kwalitatief hoogwaardige expertise vooraan in het traject bevordert snelle en adequate hulp en ondersteuning direct na de signalering. Daarvoor worden o.a. meerjarenafspraken gemaakt met de cluster 3 en 4 scholen om hun expertise binnen de scholen te brengen;
- een adequate deskundigheidsbevordering en doelgerichte professionalisering op het niveau van de aangesloten schoolbesturen, die het scholen mogelijk maakt zelf de gevraagde on-

dersteuning te organiseren ('arrangeren').

- de tevredenheidsmeting onder ouders en personeel van de deelnemende scholen levert een minimale tevredenheidsscore op van 75%;
- de informatie die op school noodzakelijk is om samen met de ouders en het personeel (eventueel aangevuld met externe deskundigen) de leerling optimaal te ondersteunen, is voldoende toegankelijk via de besturen en/of via het samenwerkingsverband.

Ten aanzien van de schoolomgeving

- een goed gebruik van de verschillen in mogelijkheden tussen reguliere basisscholen en scholen voor speciaal (basis)onderwijs, verwoord in het schoolondersteuningsprofiel van de scholen;
- het bundelen en inzetten van beschikbare onderwijs- en onderwijsgerelateerde expertise en budgetten voor passende ondersteuning;
- een sluitende aanpak voor leerlingen en hun gezinnen met gebruik van het eigen collegiaal netwerk, het ondersteuningsteam van de school en deskundigen, die al dan niet via het SWV PO3002 inzetbaar zijn.

Voor de samenwerking met gemeenten

- een goed gebruik van de beschikbare maatschappelijke voorzieningen en vrij toegankelijk jeugdzorg, waarbij de jeugdprofessional of Wijk-CJG-er (gemeente Drimmelen) een centrale rol speelt;
- een duurzame samenwerkingsrelatie, met een kwalitatief goed en flexibel aanbod op de gezamenlijke thema's (zie hiervoor hoofdstuk : samenwerken met gemeenten);
- waar mogelijk bundeling van middelen en expertise onderwijs en zorg.

Voor de middelen

- een doelmatige inzet van de middelen in geld en expertise die nodig zijn voor het organiseren van de gevraagde basisondersteuning;
- de beschikbare middelen worden doelmatig en overeenkomstig de afspraken uit dit ondersteuningsplan ingezet; voor de inzet van de lichte ondersteuningsmiddelen wordt door de besturen jaarlijks een plan op hoofdlijnen overlegd aan het samenwerkingsverband na afstemming met de (G)MR van de eigen scholen.

Het samenwerkingsverband

- het gezamenlijk realiseren van de opdracht 'passend onderwijs', waarbij samenwerking en krachtenbundeling van de besturen in SWV PO3002 centraal staan;
- het instellen van een adviescommissie van bezwaar en beroep. Deze adviescommissie voldoet aan het gestelde in artikel 7:13 Algemene wet bestuursrecht (Awb);
- toezicht op dreigende thuiszitters; de komende planperiode wordt onderzocht in hoeverre het organiseren van 'doorzettingsmacht' op het niveau van het samenwerkingsverband wenselijk is;
- een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) of bovenbestuurlijk arrangement afgeven op aanvraag van een schoolbestuur na afweging van de gevraagde aanpak in relatie tot de geschetste problematiek en de school waar een leerling op zit (op basis van het schoolondersteuningsprofiel);
- een dashboard (in overleg met de PO-raad) dat de ontwikkelingen in het samenwerkingsverband volgt, zowel de nieuwe werkwijze als de meest essentiële ken- en stuurgetallen;
- communicatie voor scholen en hun besturen in het belang van de invoering en doorontwikkeling van passend onderwijs (breed);
- een adequate inrichting en bedrijfsvoering van het samenwerkingsverband zowel materieel als personeel;

Voorkomen van thuiszitten

- alle leerplichtige kinderen gaan naar school en thuiszitten wordt voorkomen;
- bij niet- of moeilijk plaatsbare leerlingen zal op basis van ondersteunings- en begeleidingsbehoefte de juiste setting in beeld worden gebracht. Op basis hiervan wordt onder verantwoordelijkheid van het bestuur met de zorgplicht een leerling in afstemming met betrokkenen en uitgaand van schoolondersteuningsprofielen geplaatst op de meest geschikte plek;
- de komende planperiode wordt onderzocht in hoeverre het organiseren van 'doorzettingsmacht' op het niveau van het samenwerkingsverband wenselijk is;
- het samenwerkingsverband voorziet in een handreiking schoolverzuim, mede-ontwikkeld door het Regionaal Bureau Leerplicht.

Voorzieningen voor sbo en so

Het sbo en so zullen als aparte setting blijven bestaan voor de leerlingen waarvoor dergelijke arrangementen het meest passend zijn. Het sbo valt onder de lichte ondersteuning en biedt een aangepaste leeromgeving voor leerlingen met een zodanige leer- en/of gedragsproblematiek dat plaatsing op een specialistische so-school (nog) niet aan de orde is, maar wel geplaatst dient te worden buiten het reguliere basisonderwijs. De positie van het so is die van aanbieder voor zware ondersteuning in een aparte en specifiek toegeruste setting voor leerlingen die thuisnabij niet goed (meer) geholpen kunnen worden. Deze setting wordt omschreven in het ondersteuningsprofiel van deze scholen.

Het so en sbo:

- blijven voorzien in een hoogwaardig en flexibel aanbod van voorzieningen voor speciaal (basis)onderwijs;
- realiseren een passende ondersteuning voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben;
- realiseren tijdig en effectief de gevraagde extra ondersteuning en plaatsing van een leerling met een TLV;
- bieden adequate begeleiding bij terugplaatsing naar het regulier basisonderwijs.

Ontwikkelingen dekkend netwerk

De nieuwe Wet voor de invoering van passend onderwijs (Variawet Passend Onderwijs en Kwaliteit, 2014 ligt nog voor bij de Tweede Kamer) biedt op termijn mogelijkheden voor het inrichten van een OrthoPedagogisch en Didactisch Centrum. Leerlingen kunnen daar tijdelijk onderwijs krijgen en op de eigen school ingeschreven blijven. In deze planperiode wordt onderzocht of het inrichten van een dergelijke voorziening voor het SWV PO3002 bijdraagt tot een betere opvang van leerlingen met (ernstige) leer- en/of gedragsmoeilijkheden. Een dergelijk construct kan ook behulpzaam zijn bij het inrichten van een observatievoorziening voor het samenwerkingsverband.

Speciaal basisonderwijs:

Binnen het samenwerkingsverband bieden twee scholen speciaal basisonderwijs: De Sponder in Roosendaal en Het Palet in Klundert

Speciaal onderwijs:

Binnen de regio van het samenwerkingsverband zijn drie scholen voor speciaal onderwijs: De Kameleon (Cluster 3 - ZML) te Roosendaal, de Mytyschool (Cluster 3 - LG, MG en LZ) te Roosendaal en De Fakkel (Cluster 4 - gedrags- en/of psychiatrische stoornissen). Verder heeft het SWV PO3002 een samenwerking met De Spreekhoorn (Cluster 2- spraak-taal) te Breda. Daarnaast doet het SWV PO3002 een beroep op voorzieningen die buiten het samenwerkingsverband gelegen zijn, als dit voor de leerling leidt tot een meer passende oplossing.

Kwantitatieve resultaten

In het ondersteuningsplan is als kwantitatieve doelstelling voor het SWV PO3002 voor de periode tot 2020 opgenomen dat het aantal leerlingen in het SBO terug zal gaan naar de landelijke norm van 2% en dat het budget voor het SO wordt verminderd met 30% (met gelijke terugloop over plaatsing in SO en arrangement). Bij het handhaven van die uitgangspunten komt dat neer op de volgende doelstelling:

	Peildatum 1-10- 2011	Aantal LL	Peildatum 1-10-2013	Aantal LL	Nieuwe situ- atie 2020- 2021	Aantal LL
Lichte ondersteuning (SBO leerlingen)	2,91 %	434	2,74%	383	2%	250
Zware ondersteuning (SO leerlingen)	2,14 %	319	1,76%	247	1,34%	172
Arrangement (v/h LGF)	0,91%	136	0,94%	134	0,65%	92

Samengevat betekent dit dat er binnen het samenwerkingsverband tussen de peildatum 1-10-2013 en het moment dat de verevening volledig is toegepast 133 leerlingen minder het SBO gaan bezoeken (in oktober 2014 reeds 25 minder, waardoor de opdracht nu nog 108 leerlingen bedraagt), 75 leerlingen minder het SO bezoeken (in oktober 2014 22 méér, waardoor de opdracht nu 97 leerlingen bedraagt). Daarbij moet worden opgemerkt dat de terugloop in leerlingen zoals hierboven aangegeven zal leiden tot een jaarlijks positief saldo, variërend van ruim €1 miljoen tot bijna €500.000 in het laatste jaar, waarbij de verevening tot volle omvang is toegepast.

Bij bespreking van de verschillende bekostigingsscenario's is door de besturen aangegeven dat de opvang van leerlingen in het regulier onderwijs alleen succesvol kan zijn, wanneer de deskundigheid op de scholen wordt vergroot. Naast de gebruikelijke professionalisering betekent dit ook dat de inzet van expertise vanuit cluster 3 en 4 op een adequaat niveau moet blijven. Wanneer zowel op het SBO als op het SO minder leerlingen worden opgevangen zal de noodzaak tot de inzet van de expertise uit de clusters onverminderd blijven. Binnen de financiële ruimte, zoals die op dit moment voor de langere termijn wordt begroot, is het mogelijk om de terugloop in SO-leerlingen iets te minderen (bijvoorbeeld tot 15%) en het aantal arrangementen met begeleiding vanuit het SO op hetzelfde niveau te laten.

Hoewel op basis van het voorgenomen beleid en de ervaringen van de afgelopen jaren het niet voor de hand ligt, kan er zich een situatie voordoen waarbij de beschikbare middelen voor de zware ondersteuning onvoldoende zijn om de zware ondersteuning (leerlingen op het SO, arrangementen en groei SO) te bekostigen. Conform hetgeen is vastgelegd in de Wet Primair Onderwijs (artikel 125a) zullen de besturen van de basisscholen, sbo-scholen en so-scholen in de ontbrekende bekostiging dienen bij te dragen. In het SWV PO3002 zal dat gebeuren op basis van het leerlingaantal dat vanuit het werkgebied van het samenwerkingsverband is ingeschreven bij de betreffende besturen.

	Peildatum 1-10- 2011	Aantal LL	Peildatum 1-10-2013	Aantal LL	Nieuwe situ- atie 2020- 2021	Aantal LL
Lichte ondersteu- ning (SBO leer- lingen)	2,91 %	434	2,74%	383	2%	250
Zware ondersteu- ning (SO leerlingen)	2,14 %	319	1,76%	247	1,7%	210
Arrangement (v/h LGF)	0,91%	136	0,94%	134	0,94%	131

Bovengeschetst scenario is financieel haalbaar binnen de meerjarenbegroting (zie bijlage). In de praktijk zal het betekenen dat bij een licht afnemend aantal leerlingen in het samenwerkingsverband de omvang van de zware ondersteuning in de vorm van arrangementen op het huidige niveau blijft. Dat betekent dat er relatief meer ruimte komt voor scholen om kortdurend extra ondersteuning aan te vragen bij het samenwerkingsverband. Juist door te kiezen voor maatwerk en geen standaardbedragen beschikbaar te stellen is er binnen de financiële bandbreedte die hierboven is geschetst aan de hand van 'oude rugzakken' ruimte om meer kinderen een arrangement te verstrekken. De doelstelling zal daarom eerder in euro's dan in aantallen leerlingen gesteld moeten gaan worden. Het aantal leerlingen op het SO en SBO zal in absolute zin, maar ook relatief wat afnemen. De doelstelling voor het SBO is een maximum aantal leerlingen van 2% van de leerlingen in het samenwerkingsverband en voor het SO is een afname van 15% plaatsingen opgenomen. Immers, de basisondersteuning wordt versterkt met behulp van de middelen voor lichte ondersteuning en per leerling blijft het bedrag de komende jaren gelijk. Hierdoor kunnen meer leerlingen opgevangen worden in de eigen klas, school of binnen het eigen bestuur. Daar waar plaatsingen op SO of SBO onvermijdelijk zijn, wordt ingezet op een tijdelijke plaatsing. Bij de afgifte van de toelaatbaarheidsverklaring wordt scherp gelet op de noodzaak een leerling voor een langere of minder lange periode te verwijzen. Beleid op terugplaatsing zorgt er voor dat daar waar mogelijk leerlingen vanuit het SO en SBO terugkeren naar het regulier basisonderwijs; naar hun oude basisschool of als dat beter past naar een andere.

Tot slot geven de afgesproken kwantitatieve doelstellingen ruimte om expertise van de SO- en SBO-scholen te benutten in het regulier onderwijs. De financiële ruimte is beschikbaar, maar beleidsmatig verdient het nadere aandacht om de kennis die binnen de aangesloten scholen aanwezig is beschikbaar te krijgen en houden voor alle betrokkenen in het samenwerkingsverband. Zo zou dit kunnen door de kennis en expertise te bundelen in een expertisecentrum, dan wel de expertise te laten waar die is, maar beschikbaar te stellen via een zorgnetwerk (online) en afzonderlijke contracten. In de loop van 2015 zullen op dit pad nadere stappen worden gezet.

5. Inrichting Passend Onderwijs

Vormgeving zorgplicht

Met de invoering van passend onderwijs hebben de deelnemende besturen in het samenwerkingsverband de opdracht om een dekkend ondersteuningsaanbod voor alle leerlingen te realiseren. De zorgplicht is een verantwoordelijkheid voor ieder van de aangesloten schoolbesturen. De besturen werken samen in een smalle bovenbestuurlijke organisatie met de intentie om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid de opdracht van passend onderwijs te realiseren. Hierbij staan zowel solidariteit als eigen verantwoordelijkheid centraal.

Het samenwerkingsverband, de deelnemende besturen, willen de verantwoordelijkheid voor het realiseren van de zorgplicht zo laag mogelijk in de organisatie neerleggen. De verantwoording vindt plaats van onderop. Hierbij wordt wel opgemerkt dat ouders bij aanmelding de plicht hebben om de zorgbehoefte van de leerling te melden. Bewust achterhouden van noodzakelijke informatie kan ertoe leiden dat een school de zorgplicht naast zich neer kan leggen.

In deze opzet heeft het samenwerkingsverband een monitorende rol, niet alleen op het gebied van financiën, maar ook op gebied van de inzet van de zorg en het benutten van expertise. De besturen maken bij het realiseren van de zorgplicht op hun scholen zo mogelijk gebruik van elkaars expertise en er dient geen expertise verloren te gaan.

Voor de inhoud van de ondersteuningsprofielen wordt verwezen naar de website van het samenwerkingsverband (www.po3002.nl), waar de schoolondersteuningsprofielen van alle deelnemende scholen zijn vermeld onder verantwoordelijkheid van de aangesloten schoolbesturen.

Basisondersteuning

Het begrip basisondersteuning is in de wet niet gedefinieerd maar kan in ieder geval worden begrepen als datgene wat ouders minimaal mogen verwachten aan onderwijsondersteuning in iedere school in het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband PO3002 streeft naar een relatief hoog niveau van basisondersteuning. Het allocatiemodel maakt het mogelijk om deze ambitie te realiseren. Het samenwerkingsverband wil investeren in deskundigheidsbevordering en schoolbesturen stimuleren tot doelgerichte professionalisering van leraren zodat op 1 augustus 2017 alle scholen eenzelfde niveau van basisondersteuning kunnen aanbieden.

Een heldere omschrijving is van belang omdat toeleiding naar speciaal (basis)onderwijs pas kan geschieden als aan de afspraken over de basisondersteuning is voldaan. De kosten die een toeleiding met zich meebrengt komen immers voor rekening van het samenwerkingsverband. In het samenwerkingsverband bestaat consensus over zowel de voorwaarden als de route van ondersteuningstoewijzing. Dat wil zeggen dat wordt uitgegaan van de ondersteuningsbehoefte van alle kinderen, dus ook van de hoogbegaafde leerlingen.

De basisondersteuning in het samenwerkingsverband PO3002, is voorlopig als volgt gedefinieerd:

- De basiskwaliteit van de school;
- Preventieve en licht curatieve interventies (zoals protocollen dyscalculie en dyslexie, fysieke toegankelijkheid, ondersteuning i.s.m. ketenpartners, onderwijsprogramma's afgestemd op leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie).

- De ondersteuningsstructuur van de school is planmatig ingericht.

Dit betekent dat de basiskwaliteit (inspectienormen) op orde is en dat met name de ondersteuningsonderdelen 6,7 en 8 uit het inspectiekader met een “3” zijn beoordeeld. In deze planperiode wordt gestreefd naar een eenduidige, transparante beschrijving van de basisondersteuning in termen van leerkrachtgedrag.

Schoolondersteuningsprofielen (SOP's)

Om inzicht te krijgen in het aanbod van de scholen in het samenwerkingsverband zijn de schoolondersteuningsprofielen beschikbaar. Gebleken is dat de SOP's zoals die in de afgelopen planperiode zijn opgesteld een regelmatige aanpassing behoeven om een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden van de aangesloten scholen. Het is en blijft een momentopname die regelmatig zal worden herhaald. Op die manier wordt een zo realistisch mogelijk beeld verkregen van het aanbod van de scholen ten opzichte van de afspraak over basisondersteuning. Het samenwerkingsverband stelt zich tot doel om de komende twee jaar te gebruiken om alle scholen naar het niveau van de afgesproken basisondersteuning te krijgen.

Voorwaarden proces van ondersteuningstoewijzing

Voordat het proces van ondersteuningstoewijzing start, is het van belang dat scholen in hun visie en handelen aan een aantal voorwaarden voldoen. Deze voorwaarden vormen het fundament van de systematiek van ondersteuningstoewijzing: als niet aan deze voorwaarden voldaan is, zal het doorlopen van de route zeer waarschijnlijk niet een passend of geschikt arrangement opleveren. Met besturen zullen afspraken worden gemaakt zodat onderstaande voorwaarden tot de standaarduitrusting van elke school gaan behoren. Hier horen tevens afspraken bij over wat er gebeurt als een school niet aan deze voorwaarden voldoet. Afgesproken wordt een periode van twee jaar te nemen om de basisvoorwaarden volledig op orde te krijgen. Per 1 augustus 2017 verwacht het SWV PO3002 van alle scholen dat onderstaande voorwaarden gerealiseerd zijn.

Voorwaarde 1 – Handelingsgericht werken

De visie en werkwijze van het samenwerkingsverband gaat in essentie uit van Handelingsgericht Werken (HGW). Deze werkwijze bestaat uit zeven hoofdpijlers, te weten:

1. ons handelen is doelgericht;
2. onderwijs- en opvoedingsbehoeften staan centraal;
3. het gaat om afstemming en wisselwerking;
4. de leerkracht doet ertoe;
5. positieve aspecten zijn van groot belang;
6. we werken constructief samen;
7. de werkwijze is systematisch en transparant.

De allereerste voorwaarde voor een goede systematiek van ondersteuningstoewijzing is dat het mogelijk is te signaleren dat een leerling zich niet ontwikkelt naar vermogen, en het met behulp van HGW vertalen hiervan naar concrete ondersteuningsbehoeften. Om dit in praktijk te brengen, zullen scholen daarom altijd volgens de principes van HGW moeten werken. Dit zorgt ervoor dat, op basis

van bijvoorbeeld een groepsplan, in een individueel groeidocument op papier kan worden gezet wat een leerling extra nodig heeft. Tevens impliceert het dat ouders en de betreffende leerlingen worden betrokken bij alle stappen van het proces. Opbrengstgericht werken kent hier tevens een plek in, aangezien dit een hoofdpijler is van HGW.

Voorwaarde 2 – Basisarrangement inspectie

De tweede voorwaarde voor een school om adequaat in te kunnen spelen op onderwijsbehoeften van leerlingen is het werken volgens de zorgindicatoren van het inspectiekader. Als de inspectie van mening is dat de school voldoet aan het inspectiekader, krijgt zij een basisarrangement toegewezen, waaruit blijkt dat zij voldoet aan de basiskwaliteit die verwacht wordt van scholen.

Voorwaarde 3 – Goede leerkrachten

Een derde voorwaarde voor een geslaagde route is een goede leerkracht. Een goede leerkracht onderscheidt zich onder andere door het handelingsgericht werken, het kunnen reflecteren op het eigen handelen en het kunnen internaliseren van benodigde handelingen en weten welke doelen zij nastreven bij het bieden van ondersteuning aan een leerling.

Voorwaarde 4 – De school voldoet aan de competenties voor het arrangeren van ondersteuning

Een laatste voorwaarde betreft het kunnen voldoen aan de competenties voor het arrangeren in school. Dit biedt een eerstelijns vangnet op school voor handelingsverlegenheid van leerkrachten. Tevens biedt het garantie op een effectiever proces omdat er binnen de school overzicht is wie wat doet en wat waar te halen valt. Het is van belang dat schoolbesturen deze noodzaak herkennen en zich inspannen voor een deugdelijke ondersteuningsstructuur op hun scholen. Dit begint met het beschikbaar stellen van voldoende tijd om de bijbehorende taken uit te kunnen voeren.

Daarnaast geeft de school aan welke ambities zij heeft om bovenop de basisondersteuning ook nog extra ondersteuning te bieden aan leerlingen in de vorm van een passend onderwijs ondersteuningsarrangement. Dat betekent dus dat de school daar de komende planperiode (4jaar) gericht aan gaat werken en legt dit vast in het schoolplan.

De route van ondersteuningstoewijzing

Als de genoemde basisvoorwaarden op orde zijn, geeft de route van ondersteuningstoewijzing vervolgens aan welke stappen er worden gezet in het proces van arrangeren, zowel op het niveau van de school als op het niveau van het samenwerkingsverband. Dit proces start bij het door een leerkracht signaleren van een ondersteuningsbehoefte bij een leerling en eindigt op het moment dat passende ondersteuning (onderwijs) voor deze leerling gerealiseerd is. Waar in dit proces een beroep gedaan wordt op het samenwerkingsverband voor extra ondersteuning dan wel een verwijzing naar een andere school wordt gebruik gemaakt van onderstaand procedureschema. Een uitgebreide versie is in de vorm van een afzonderlijk document ('Toeleiding naar onderwijsarrangementen') op de website van het samenwerkingsverband beschikbaar.

1. Extra ondersteuning kan alleen dan worden aangevraagd als binnen de eigen klas, binnen de eigen school en binnen het eigen bestuur uitputtend is onderzocht of er mogelijkheden

zijn om te voorzien in de benodigde extra ondersteuning (dus aanvullend op de ondersteuning beschreven in het eigen SOP) voor de desbetreffende leerling.

2. Nadat is vastgesteld dat de benodigde extra ondersteuning niet door de eigen school of binnen het eigen schoolbestuur kan worden aangeboden, wordt binnen het SWV gezocht naar scholen met een SOP, waarin de noodzakelijke ondersteuning wel aangeboden kan worden. Met die school wordt overlegd over het bieden van hulp terwijl de leerling op school blijft, of, indien de ouders hiermee akkoord zijn, over een overplaatsing van die leerling naar de desbetreffende school.
3. Als de noodzakelijk geachte ondersteuning niet kan worden geboden op de eigen school, binnen het eigen bestuur of binnen het samenwerkingsverband in de vorm van lichte ondersteuning, kan het bestuur van de school waar de leerling is ingeschreven een aanvraag indienen voor een BBA of TLV bij de directeur van het samenwerkingsverband PO3002 (aanvraag formulier is beschikbaar op de website www.po3002.nl).
4. De aanvraag voor een arrangement (digitaal via mdc@po3002.nl) bij het SWV PO3002 gaat vergezeld van alle relevante documentatie (zie checklist op website).
5. De directeur van het SWV PO3002 legt binnen twee weken na ontvangst van de volledige aanvraag met de benodigde relevante gegevens het dossier voor aan de MDC van het SWV ter advisering.
6. De MDC adviseert de directeur over het dossier. Het advies kent een drietal vormen. Bij onvoldoende onderbouwing van de aanvraag gaat het dossier terug naar de aanvrager. Bij voldoende onderbouwing zijn er twee mogelijke uitkomsten, ofwel de MDC ziet mogelijkheden binnen de basisondersteuning van de school, ofwel de commissie adviseert een aanvullend arrangement. De aanvullende arrangementen kunnen op dit moment zijn: TLV voor SBO, SO cluster 3 of 4 of BBA.
7. De directeur van het SWV PO3002 neemt bij voorkeur binnen 3 weken na aanmelding van het dossier, maar in ieder geval binnen 6 weken op basis van het advies van de MDC een besluit. De directeur toetst de procedurele gang van zaken en doet geen inhoudelijke toetsing.
8. Binnen drie werkdagen na het nemen van het besluit worden de aanvrager en de ouders op de hoogte gesteld van het besluit.
9. De directeur van het SWV PO3002 deelt bij het besluit tevens mede dat de aanvrager en de ouders tegen het besluit in bezwaar kunnen gaan bij de bezwaarcommissie van het SWV PO3002. Tevens bevat het besluit een verwijzing naar het reglement, waarin de bezwaarprocedure staat toegelicht.
10. Na afhandeling van de bezwaarprocedure staat tegen de aanvraag van een TLV bezwaar en beroep bij de bestuursrechter open. De stukken die de MDC heeft ontvangen ten behoeve van de dossiervorming worden na het verlopen termijn voor bezwaar verwijderd volgens

privacyreglement. De directeur verzoekt de eigenaar deze gegevens volledig beschikbaar te houden voor de MDC gedurende de bezwaarschriftperiode van 6 weken na dagtekening van de beschikking.

Dossier

In het dossier van elke leerling die aangemeld wordt, dient minimaal de volgende informatie aanwezig te zijn:

- Aanmeldformulier met handtekening beide ouders en bevoegd gezag
- Groeidocument/dossier met;
 - Beschermende en belemmerende factoren
 - Onderwijsbehoeften op 5 IVO velden:
 - Hoeveelheid aandacht/ handen in de klas
 - Aangepast lesmateriaal
 - Aanpassingen in de ruimtelijke omgeving
 - Expertise
 - Samenwerking met externe organisaties
 - School geeft ook aan wat zij op basis van het SOP op die 5 IVO velden kunnen bieden
 - Ontwikkelingsperspectief
 - Verantwoording van uitvoering stap 1 t/m 4 uit de ondersteuningsketen.
- Relevante bijlage(n)
- Aangevraagd arrangement (in soort en duur) met motivering, indien het een TLV betreft, ook de terugplaatsingsmogelijkheden. De bekostigingscategorie TLV moet eveneens aangegeven worden, inclusief onderscheid bij SO categorie 1: LZ, ZML of cluster 4.

Met alle ingediende stukken worden de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling aangeduid.

Ontwikkelingsperspectief

Een ontwikkelingsperspectief (OPP) wordt in het reguliere basisonderwijs opgesteld wanneer kinderen herhaald onvoldoende profiteren van het aanbod in de groep. Voor de leerlingen in het speciaal basisonderwijs is een OPP standaard aanwezig.

Vanuit het OPP maakt de leerkracht beargumenteerde keuzes voor de korte en de lange termijn die nagestreefd worden en wat aangeboden wordt om de doelen te bereiken.

Iedere school moet in staat zijn, eventueel met behulp van het collegiaal netwerk, een ontwikkelingsperspectief op te stellen.

Een OPP wordt opgesteld voor:

- aanvullende ondersteuning in groep of school; in gesprek met IB of andere functionaris van de school – leerlingbespreking;

- schoolnabije ondersteuning in groep of school met ondersteuningsteam of deskundigenadvies;
- verwijzing en plaatsing speciaal (basis)onderwijs;
- de eis van de inspectie op het moment dat een leerling op een andere leerlijn geplaatst wordt (vooralsnog alleen wettelijk geldend voor leerlingen in de huidige groep 8);
- leerlingen waarvan uitstroom op het niveau van groep 8 niet haalbaar lijkt en/of die als gevolg van aanvullende ondersteuningsvragen (leren, werkhouding, sociaal-emotioneel functioneren) de vooraf gestelde doelen (cognitief, sociaal-emotioneel of anderszins) herhaaldelijk niet behalen. Bij jonge leerlingen vormt het reguliere aanbod altijd de basis, aangezien hun ontwikkeling nog grillig verloopt. Het uitgangspunt is: eerst intensiveren (intensievere begeleiding), dan compenseren (hulpmiddelen aanbieden), dan dispensereren (eindoelen bijstellen).

Op dit moment is het noodzakelijk om over het OPP met de ouders op overeenstemming gericht overleg te voeren. Er wordt op dit moment (voorjaar 215) gewerkt aan een wet waarin de ouders instemmingsbevoegdheid krijgen over het handelingsdeel van het OPP. Gelet op de brede discussie over dit onderwerp is niet te verwachten dat het wetgevingstraject op korte termijn wordt afgerond.

Het aanbod van extra ondersteuning

In het samenwerkingsverband is het streven om de basisondersteuning op iedere school te versterken. Daarmee kan voor steeds meer kinderen een passende plek gecreëerd worden op een thuisnabije school. Wanneer basisondersteuning niet toereikend is, kan extra ondersteuning ingezet worden, zoals hierboven beschreven. In dit samenwerkingsverband is gekozen voor een systeem van handelingsgericht arrangeren in de school. In deze systematiek wordt op basis van ondersteuningsbehoeften bezien wat het beste arrangement voor een leerling is. Voor alle leerlingen op iedere school kan voorzien worden in een passend arrangement. Deze wijze van het organiseren van aanbod komt hiernaast tegemoet aan de wens van de gezamenlijke besturen om (maximale) expertise aan de voorkant van het traject in te zetten. Onder extra ondersteuning valt ook de uitvoering van hulp in het sbo en so en door medewerkers van het so, de zogenaamde ambulante begeleiding. Deze ondersteuning wordt in de vorm van bovenbestuurlijk arrangementen vanuit het samenwerkingsverband beschikbaar gesteld. De extra ondersteuning vindt plaats na vaststellen van de ondersteuningsbehoeften van de school in relatie tot de onderwijsbehoefte van de leerling en het vormgeven van een hierbij passend arrangement.

Op een aantal inhoudelijke thema's wil het SWV PO3002 inhoudelijk gezamenlijk beleid ontwikkelen. Voor deze planperiode gaat het om 'de doorgaande lijn', 'dyslexie', 'eerste opvang anderstaligen' en 'hoogbegaafdheid'. Vanaf 1 januari 2015 valt de dyslexiezorg onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Hierdoor is ervoor gekozen om de inzet van het samenwerkingsverband op het terrein van dyslexie op te nemen in hoofdstuk 7, Samenwerking met gemeenten. Ook het thema Eerste Opvang Anderstaligen is in dat hoofdstuk opgenomen, omdat hiervoor een nauwe samenwerking met de gemeenten noodzakelijk is. De overige thema's worden hieronder nader toegelicht.

Doorgaande lijn

Passend onderwijs beperkt zich niet tot de ontwikkeling van een kind op de basisschool. De ontwikkeling van een kind gaat in een doorgaande lijn. Met de doorgaande lijn wordt bedoeld de aansluiting

ting van de voorschoolse voorzieningen op het basisonderwijs en na de basisschool de aansluiting van het basisonderwijs op het voortgezet onderwijs. De doorgaande lijn blijkt in de praktijk nu nog niet eenvoudig te realiseren. Vaak betekent het overstappen van de ene voorziening naar de andere; van het ene gebouw naar het andere en soms zelfs een school of een voorziening in een andere plaats. In het werkgebied van het SWV PO3002 zijn vele voorzieningen aanwezig met ieder hun eigen visie, missie en werkwijze. In het belang van een onbelemmerde ontwikkeling is het belangrijk dat de leerling zo weinig mogelijk merkt van de overgangen en dat een minimale voorwaarde is dat informatie van de ene naar de andere voorziening wordt doorgegeven.

Voorschoolse voorzieningen – basisonderwijs

Voor het voorschoolse traject vormt de pluriformiteit van aanbieders een probleem. Er zijn veel aanbieders en ook veelsoortige aanbieders (peuterspeelzalen, kinderopvang, dagverblijven, etc.). Het beleid van gemeenten ten aanzien van het voorschoolse deel is sterk wisselend. Alle partijen hebben echter de wens om de aansluiting op een duidelijke manier te organiseren. In de praktijk blijkt het bij het tot stand brengen van een doorgaande leerlijn te gaan om de volgende activiteiten tussen de voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs:

- de organisatie van de overgangsprocedure met goede bindende afspraken met alle partijen;
- het creëren van wederzijds vertrouwen bijvoorbeeld ten behoeve van het uitwisselen van informatie binnen de geldende privacyafspraken;
- afstemmen rol gemeenten en schoolbesturen.

Bij het inrichten van een doorgaande lijn gaat het vooral om het op gang brengen van een discussie over dit onderwerp in de regio. Een eerste aanzet zal daartoe gegeven moeten worden door het beantwoorden van onderstaande vragen:

- Om welke leerlingen gaat het?
- Welke ondersteuning wordt in de voorschoolse voorzieningen voor deze kinderen geboden?
- Wat is er nodig om voor deze kinderen een doorgaande lijn te realiseren?

Omdat gemeenten mede een verantwoordelijkheid hebben voor het voorschoolse deel is dit onderwerp opgenomen in de ontwikkelagenda die schoolbesturen en gemeenten gezamenlijk hebben opgesteld. In de loop van deze planperiode gaat het SWV PO3002 in overleg met de voorschoolse voorzieningen en gemeenten om bovenstaande doelen te bewerkstelligen.

Basisonderwijs – voortgezet onderwijs

Voor bijna alle leerlingen is de overstap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs een grote gebeurtenis. De meeste leerlingen zijn prima in staat deze overstap goed te maken. Voor leerlingen waarvoor extra ondersteuning nodig is vormt deze overstap vaak een extra risico.

Naast een doorgaande leerlijn, dient namelijk ook de extra ondersteuning te worden gecontinueerd. In de praktijk blijkt het bij het tot stand brengen van een doorgaande leerlijn en continuering van de extra ondersteuning te gaan om de volgende activiteiten tussen het basis- en voortgezet onderwijs:

- de organisatie van de overgangsprocedure met goede bindende afspraken voor alle partijen;
- het creëren van wederzijds vertrouwen bijvoorbeeld ten behoeve van het uitwisselen van in-

- formatie;
- afstemmen rol gemeenten en schoolbesturen.

Bij het inrichten van een doorgaande leerlijn- en continueren van het aanbod aan extra ondersteuning gaat het vooral om het op gang brengen van een discussie over dit onderwerp in de regio. Een eerste aanzet zal daartoe gegeven moeten worden door het beantwoorden van onderstaande vragen:

- Om welke leerlingen gaat het?
- Welke afspraken zijn er al?
- Wat zit er in de weg om een doorgaande leer- en zorglijn tot stand te brengen?
- Wat is er nodig om voor hen een doorgaande leerlijn en de continuering van extra ondersteuning te realiseren? Hoe faciliteren we een warme overdracht?
- Wat is er al aanwezig op de VO-scholen in de regio?
- Welke afspraken zijn er al tussen het PO, VO en met de gemeenten?
- Wat moet er op basis van bovenstaande gegevens gedaan worden?

Het SWV PO3002 zal in de loop van deze planperiode in samenspraak met het SWV VO bovenstaande vragen aan de orde stellen en zich inspannen om een transparant en eenduidig beleid te ontwikkelen voor de overgang van leerlingen van PO naar VO. Daarbij zal speciale nadruk liggen op leerlingen die gebruik maken van een onderwijsarrangement.

Hoogbegaafdheid

Passend onderwijs gaat over een zo passend mogelijk aanbod voor alle leerlingen, niet alleen voor leerlingen met een beperking of een leerprobleem, maar ook voor hoogbegaafde leerlingen. Passend onderwijs stelt de onderwijsbehoefte van de leerling centraal. Die vormt het vertrekpunt voor wat leerlingen nodig hebben op school. In zijn brief van 23 april 2014 geeft staatssecretaris Dekker de visie van de overheid weer over de ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen. Daarbij geeft hij aan dat in de basisondersteuning die elke school in een samenwerkingsverband biedt, rekening gehouden moet worden met de onderwijsbehoefte van hoogbegaafde leerlingen.

Heel veel hoogbegaafde leerlingen zullen met een goede basisondersteuning onderwijs binnen een reguliere school kunnen volgen dat aansluit bij hun mogelijkheden en rekening houdt met wat zij nodig hebben. Voor hoogbegaafde leerlingen betekent dit bijvoorbeeld extra verrijkingsstof, sneller door de methode of het onderwijs gaan (klas overslaan) of het compacter aanbieden van de lesstof (bijvoorbeeld minder instructie). Voor een grote groep hoogbegaafde leerlingen zijn dit effectieve onderwijsaanpassingen. In aanvulling op de basisondersteuning kunnen middelen ingezet worden voor specifieke voorzieningen voor hoogbegaafde leerlingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de opzet van plusklassen of -groepen, waar een gespecialiseerde leerkracht het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen verzorgt. De inzet van deze ondersteuning valt volgens het schoolmodel binnen de eigen verantwoordelijkheid van de aangesloten schoolbesturen.

De rol van het samenwerkingsverband

Het omgaan met hoogbegaafde leerlingen is een thema dat de laatste jaren steeds sterker naar voren is gekomen en ondertussen een plaats heeft verworven in de basisondersteuning van scholen.

Van scholen (en leerkrachten) mag verwacht worden dat zij het onderwijs zodanig weten vorm te geven dat er les gegeven wordt op verschillende niveaus, zodat ook de hoogbegaafde leerling aan zijn trekken komt.

In de komende planperiode wil het samenwerkingsverband komen tot een samenhangende visie op de aanpak van hoogbegaafdheid binnen de basisondersteuning, zoals die door het samenwerkingsverband is afgesproken. Hiertoe zal het samenwerkingsverband de volgende activiteiten ontplooiën:

- Inventarisatie van de specifieke deskundigheid op het gebied van hoogbegaafdheid, die bij verschillende scholen aanwezig is;
- Inventarisatie van de huidige en gewenste begeleidingsmogelijkheden binnen de lichte ondersteuningsmiddelen;
- Ontwikkelen van een model waarin de opgedane kennis en vaardigheden beschikbaar gesteld worden aan alle scholen van het samenwerkingsverband;

Voor leerlingen die naast hun hoogbegaafdheid een onderwijsbehoefte hebben waarin de school niet kan voorzien, kan binnen de mogelijkheden die het samenwerkingsverband nu al biedt, een arrangement worden opgesteld. De bekostiging van een dergelijk arrangement zal gedaan worden vanuit de zware ondersteuningsmiddelen. Hierbij kan gedacht worden aan plaatsing op een school voor speciaal onderwijs, maar ook aan zware ondersteuning vanuit een eventueel te ontwikkelen expertisecentrum. Waar een adequate vorm van speciaal onderwijs ontbreekt, kan vanuit het samenwerkingsverband of een van de aangesloten besturen een initiatief worden ontplooid om dit hiaat te vullen.

6. Samenwerken met ouders.

Het samenwerkingsverband PO3002 hecht groot belang aan een goede samenwerking tussen ouders en de school. Een goede samenwerking komt de ontwikkeling van het kind ten goede. Zoals eerder al aangegeven zijn ouders vanuit hun verantwoordelijkheid als opvoeder partner in het ondersteuningsteam. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het samenwerkingsverband de betrokkenheid van ouders in de praktijk wil organiseren. Ouders hebben hierdoor vooraf een duidelijk beeld van wat ze kunnen verwachten van de scholen als het gaat om de invoering van passend onderwijs.

Passend onderwijs biedt ouder(s)ruimte om mee te denken en te praten over het ontwikkelperspectief van het kind. Hoewel het wettelijk instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP nog niet is gerealiseerd, is het wel van groot belang dat ouders gekend worden in de activiteiten die worden ondernomen om passend onderwijs te bieden aan hun kind. Een goede relatie tussen school en ouder(s) is van belang voor de schoolprestaties en het welbevinden van het kind op school. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de betrokkenheid van ouders in het onderwijs een positief effect heeft op de schoolprestaties, op schoolsucces en het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten (Holter & Bruinsma, 2009; Marzano, 2007). Deze invloed laat zich makkelijk verklaren vanuit een ecologisch ontwikkelingsperspectief. Daarin zijn een kind en zijn omgeving onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het kind leert en ontwikkelt zich in relatie met zijn maatschappelijke omgeving. Het kind is continu in interactie met zijn omgeving(en), waarbij zij elkaar wederzijds beïnvloeden.

Het kind, zijn ouder(s)en de school vormen samen een pedagogische driehoek. School en ouders worden gezien als partners in de gezamenlijke opvoeding van en onderwijs aan de jongere. School en ouders hebben beiden een pedagogische rol te vervullen en zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het kind. Een goede samenwerking komt de ontwikkeling en het welbevinden van de jongere ten goede. Daarom wordt er gesproken van 'educatief partnerschap'.

Ouders als educatief partner

Ouders worden in passend onderwijs betrokken bij het besluitvormingsproces aangaande hun kind. Ouders kennen hun kind immers het beste. De betrokkenheid van ouders bij het vinden van de juiste ondersteuning voor hun kind wordt het beste geborgd als ouders daadwerkelijk deel uit maken van het ondersteuningsteam. School én ouders dragen op die manier gezamenlijk verantwoordelijkheid voor de te ondernemen stappen om een leerling optimaal te ondersteunen.

Duidelijke rollen

Het is in de samenwerking belangrijk dat de rollen van alle partijen helder zijn gedefinieerd.

- Ouders zijn de eerstverantwoordelijken als het gaat om de opvoeding en dagelijkse zorg voor hun kind.
- Scholen zijn eerstverantwoordelijk voor het bieden van goed onderwijs en het pedagogisch

klimaat. In de praktijk betekent dit dat scholen altijd een balans moeten zoeken tussen het belang van individuele leerlingen en de klas of groep.

- De jeugdhulp, georganiseerd door gemeenten, is verantwoordelijk voor de begeleiding van het gezin.

Het is van wezenlijk belang dat ouders en school deze gescheiden verantwoordelijkheden (h)erkennen en gelijktijdig met elkaar in dialoog zijn. Dit in continue dialoog vinden van oplossingen noemen we educatief partnerschap.

Communicatie en informatie

Om een gelijkwaardige gesprekspartner te zijn is het van essentieel belang dat ouders over voldoende informatie beschikken om het gesprek te kunnen voeren over de ondersteuningsmogelijkheden van hun kind. Via de website van het samenwerkingsverband is relevante informatie voor ouders beschikbaar. De belangrijkste zaken die ouders kunnen vinden op de site zijn:

- nieuwsbrieven;
- een paragraaf over passend onderwijs die scholen kunnen opnemen in hun schoolgids;
- privacy reglement tussen kernpartners waarin de omgang met persoonsgegevens wordt geregeld om persoonsbescherming te garanderen. Bij dit reglement horen ook toestemmingsverklaringen;
- informatie over schoolondersteuningsprofielen (SOP's) van scholen;
- informatie over ondersteuning door andere instanties, bijvoorbeeld over de toegang tot jeugdhulp;
- informatie over de procedure doorgaande lijn van primair naar voortgezet onderwijs.

Het SWV PO3002 gaat deze planperiode in gesprek met de besturen en de oudervertegenwoordigers uit de MR-en om na te gaan of er behoefte is aan een onafhankelijke plaats waar ouders met vragen over uiteenlopende onderwerpen die passend onderwijs aangaan terecht kunnen.

Afstemming rondom individuele leerlingen

In dit ondersteuningsplan is eerder beschreven hoe het samenwerkingsverband voortborduurde op het handelingsgerichte werken in de scholen. Hierbij worden ouders gezien als ervaringsdeskundigen 'thuis' en worden zij vanaf de signalering betrokken bij het proces van arrangeren. Zodra een kind in een bespreking komt worden de ouders betrokken. De interne begeleider nodigt hen uit voor de leerlingbespreking en samen trachten zij tot de juiste ondersteuning te komen. Mocht er vervolgens een bijeenkomst van het ondersteuningsteam nodig zijn, dan spelen ouders daarin een rol als educatief partner.

Klachten, geschillen en arbitrage

Er kunnen gemakkelijk verschillende inzichten ontstaan over de vraag wat een leerling nodig heeft en hoe de ondersteuning eruit moet zien. Verschillende belangen spelen een rol. Scholen, hun besturen en het samenwerkingsverband werken zorgvuldig, maar dit betekent nog niet dat beslissingen over de invulling van de ondersteuning of toeleiding naar speciaal (basis)onderwijs voor een leerling

altijd door alle partijen als best passend gezien worden. Het gaat over emotionele kwesties. Soms blijven beslissingen teleurstellend, onbegrepen, of is er verschil van mening over de strekking van een besluit. In een dergelijk geval zal het samenwerkingsverband een second opinion aanbieden of met mediation proberen het gesprek opnieuw op gang te brengen.

Second opinion

Een second opinion is geen bij wet geregeld recht, maar een extra mogelijkheid die ouders kan helpen bij het gesprek over de ondersteuning van het eigen kind. Het SWV PO3002 vindt het belangrijk dat ouders de mogelijkheid hebben om de noodzaak van een verwijzing naar een school voor speciaal (basis)onderwijs of de inhoud van een onderwijsarrangement (BBA) voor te leggen aan een onafhankelijk deskundige. De second opinion is door het samenwerkingsverband zodanig georganiseerd dat het een onafhankelijk oordeel door deskundigen vormt door gebruik te maken van de MDC. Een second opinion is gratis voor ouders. Indien naar de mening van de MDC aanvullend onderzoek door derden nodig is, wordt dit bekostigd uit de middelen van de zware ondersteuning.

Mediation

Het kan voorkomen dat ouders het besluit ook na een second opinion alsnog niet accepteren. Er kan sprake zijn van een conflict. In een dergelijke situatie kan mediation helpen om de communicatie tussen ouders, school en samenwerkingsverband te verbeteren. Partijen die met elkaar een conflict hebben, kunnen met behulp van een onafhankelijke neutrale derde, de 'mediator', op zoek gaan naar een oplossing. Het samenwerkingsverband beschikt echter niet over eigen mediators, maar schakelt hiervoor een onafhankelijke deskundige in. Voorafgaand aan de mediation worden afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten.

Arbitrage

Wanneer een second opinion of mediation geen bevredigende oplossing biedt, kan uiteindelijk bezwaar worden ingediend tegen de beslissing over de afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring of een bovenbestuurlijk arrangement. Het indienen van bezwaar kan zowel worden gedaan door het bestuur van de school van aanmelding als door de ouders van de leerling voor wie de toelaatbaarheidsverklaring of het arrangement geldt. Het samenwerkingsverband hanteert daarvoor per 1 augustus 2014 de landelijke bezwaarschriftenregeling van de PO-raad. Daarnaast heeft het samenwerkingsverband zich per 1 augustus 2014 aangesloten bij de landelijke bezwaaradvies-commissie die adviseert over bezwaarschriften die betrekking hebben op de beslissing over de toelaatbaarheid (artikel 18a lid 12 Wpo).

Hiernaast kan er natuurlijk altijd gebruik gemaakt worden van de klachtenregelingen van de afzonderlijke besturen.

Ouders en formele medezeggenschap

De formele medezeggenschap van ouders over de wijze waarop de samenwerking tussen ouders en school/samenwerkingsverband is georganiseerd kent twee vormen:

- Ouders hebben via de medezeggenschapsraad (MR) van de school inspraak op het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de school van hun kind. De medezeggenschapsraad van de

school heeft adviesrecht op dit SOP.

- Ouders kunnen namens hun bestuur, afgevaardigd door de MR, zitting nemen in de ondersteuningsplanraad ofwel OPR. De OPR heeft instemmingsrecht op het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.

Afstemming rondom individuele leerlingen

Het is belangrijk om de ouders te informeren over de toegang tot de bovenschoolse ondersteuningsvoorzieningen, waarbij ouders betrokken worden vanaf het eerste moment dat een leerling in beeld komt. In eerste instantie is de school/het bestuur hiervoor verantwoordelijk. Aanvragen voor arrangementen en toelaatbaarheidsverklaringen dienen altijd door de ouders te zijn ondertekend.

Ouders en medezeggenschap

In de Ondersteuningsplanraad zitten 4 ouders van diverse besturen van het samenwerkingsverband. Voor meer informatie hierover verwijzen wij naar het Reglement van de OPR (zie website).

7. Organisatie van het samenwerkingsverband

Bestuurlijke uitgangspunten

De zorgplicht komt in eerste instantie terecht bij de besturen. Zij zijn gezamenlijk verantwoordelijk om een dekkend ondersteuningsnetwerk te realiseren en zijn dus aanspreekpunt op het moment dat alle stappen in de ondersteuningsketen zijn doorlopen (zie hiervoor).

De bestuurders zijn dus vooral zelf verantwoordelijk, maar hebben daarnaast een drietal thema's gekozen die zij boven bestuurlijk willen aanpakken:

- Indiceren en arrangeren;
- Ondersteuningstoewijzing (budgetten);
- De rol van de ouders (OndersteuningsPlanRaad). De OPR heeft de formele taak om in te stemmen met het ondersteuningsplan.

Inrichting van de organisatie

Voor de inrichting van het SWV wordt gekozen voor de verenigingsvorm, omdat deze het best past bij de doelen die het SWV wil bereiken en de manier waarop die gerealiseerd gaan worden (zie Missie en visie). Alle aangesloten besturen zijn lid van de vereniging.

Als organisatiemodel kiezen we voor een Algemene Ledenvergadering (ALV) als het toezichthoudend orgaan en een directeur/bestuurder. Deze bestuurder krijgt de eindverantwoordelijkheid van de organisatie en legt verantwoording af aan de ALV, die onder het regime van 'educational governance' de bestuurder aanstelt en ontslaat en de jaarplanning en begroting vaststelt. Deze 'platte' variant past ook weer in het beeld dat dit samenwerkingsverband heeft van een zo sober mogelijke bovenbestuurlijke organisatie.

De bestuurder is dus verantwoordelijk voor het functioneren van het SWV en vertegenwoordigt in dezen de aangesloten schoolbesturen.

De ALV stelt een profiel op voor de directeur/bestuurder en benoemt daarin de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de bestuurder.

De onderliggende documenten ten aanzien van de bestuursstructuur, zoals statuten, directiestatuut, intern toezichtkader en het treasury statuut zijn te vinden op de website van het SWV PO3002.

Voor de verdeling van de middelen kiest dit SWV voor het zgn. schoolmodel. Hierbij worden de beschikbare middelen verdeeld onder de schoolbesturen op basis van de leerlingenaantallen. Op deze wijze doet dit model recht aan de gewenste inrichting van het verband, omdat het transparant en simpel is. Het doet ook recht aan het gegeven dat de zorgplicht berust bij de schoolbesturen. De beschikbare euro's worden gebracht bij de besturen die uitvoering geven aan de zorgplicht.

Wanneer scholen/besturen veel leerlingen binnen de eigen scho(o)l(en) houden, betekent dit dat er meer middelen resteren door een lager deelnamepercentage S(B)O.

Bij een hoger verwijzingspercentage geldt het omgekeerde. Binnen het samenwerkingsverband is gesproken over financiële voor- en nadelen op bestuursniveau afhankelijk van de verwijzingspercentages. Een model hiertoe wordt nader uitgewerkt. Vooralsnog wordt uitgegaan van een model van gemiddelden: ieder bestuur heeft procentueel hetzelfde aantal leerlingen met speciale behoeften. Dat betekent wel dat de kosten voor ondersteuning kunnen variëren: hoe kleiner de eenheid, hoe groter het risico. (kleine besturen lopen eerder het risico dat ze moeten bijbetalen dan grotere be-

sturen).

Een vangnet (calamiteitenpot) met bijbehorend budget is hiervoor beschikbaar. Het vangnet kan een variant van het leerlingmodel zijn: hierbij komen middelen beschikbaar op basis van individuele handelingsgerichte diagnoses en de aanpak die op basis hiervan nodig is.

Het bestuur van het SWV PO3002 moet zich verantwoorden over middelen die door anderen zijn besteed. Dit veronderstelt dus een professionele verantwoordingscultuur vanuit de schoolbesturen naar het bestuur van het samenwerkingsverband.

De stemverhouding is het samenwerkingsverband als volgt ingericht. Met betrekking tot de besluitvorming door de Algemene Ledenvergadering (ALV) is op basis van de criteria leerlingenaantallen, aantal FTE per bestuur en de jaaromzet van het bestuur de volgende stemverhouding vastgesteld: Uitgangspunt is dat de ALV in eerste instantie besluitvorming regelt op basis van consensus, maar wanneer dat niet mogelijk is de stemmen geteld worden.

Om besluiten te nemen is 66% van het aantal stemmen vereist én is instemming van 6 van de 8 besturen vereist, waarvan minimaal 1 bestuur voor speciaal onderwijs. Jaarlijks wordt op basis van de oktobertelling van het jaar daarvoor de stemverhouding aangepast. Voor 2014-2015 geldt de volgende verhouding:

Bestuur	Leerlingaantal	Percentage
KPO	4165	29
Waarden	2889	20
Borgesius	3479	24
OBO	3029	21
SPCO	317	2
Pallas	72	1
Driespan:	166	2
Mytyschool:	38	1
TOTAAL	14.155	100%

Bestuur en Governance

Bij het simulatieonderzoek van de inspectie in 2014 is een opmerking gemaakt over de bestuursstructuur van het SWV PO3002. De keuze voor het verenigingsmodel houdt in dat de algemene ledenvergadering het toezichthoudend orgaan is voor de directeur-bestuurder. Dit vereist van de deelnemende schoolbesturen dat zij hun rol als direct belanghebbende enigszins naar de achtergrond kunnen doen verschuiven, wanneer zij als toezichthouder fungeren binnen het samenwerkingsverband. Hoewel er sprake is van een spanningsveld doen er zich geen eenvoudige oplossingen voor. Immers, toetreding tot de algemene ledenvergadering van andere dan deelnemende schoolbesturen is statutair onmogelijk, terwijl het inrichten van een afzonderlijk toezichthoudend orgaan met een bredere samenstelling aan stakeholders voor een dubbel toezicht zou zorgen. Via de OPR zijn leerkrachten en ouders in de positie om via al dan niet goedkeuren van het ondersteuningsplan invloed uit te oefenen. Goed overleg tussen het bestuur van het SWV PO3002 en de OPR zal de nood-

zaak voor uitbreiding van het interne toezicht doen verminderen. Daarbij zal wetenschap van het genoemde spanningsveld eveneens met zich meebrengen dat betrokkenen zich rekenschap geven van hun tweeledige functie.

Directievoering

Over de wijze waarop de directievoering plaatsvindt is een directiestatuut vastgesteld, waarin het formaliseren van de positie en bevoegdheden van de directie is opgenomen.

Interne organisatie: controlling

In het directiestatuut is aansluitend op de statuten opgenomen op welke wijze de directeur-bestuurder verantwoording aflegt. Dit betreft uiteraard de financiële exploitatie, maar ook andere informatie, die inzicht geeft in de gemaakte beleidskeuzes en de uitvoering van het beleid. De planning- en control cyclus wordt nadat er bestuurlijke keuzes zijn gemaakt, opgesteld passend bij de meerjarenbegroting en de door het samenwerkingsverband in te richten monitor.

Monitor passend onderwijs

Voor het deugdelijk doen functioneren van een samenwerkingsverband is het van belang om te beschikken over actuele en relevante informatie. Daarbij gaat het enerzijds over de kengetallen van de aangesloten schoolbesturen (o.a. leerlingaantallen) en anderzijds over de verantwoording van de beschikbaar gestelde zorgmiddelen.

Doel monitoring

Bij het volgen van de beoogde resultaten is een systeem van kwaliteitszorg van belang. Het inrichten van een monitor, die in een deel van deze resultaatgebieden (en processen) inzicht geeft, maakt hier deel van uit. Dit instrument houdt de meest essentiële gegevens bij en maakt daarmee sturing, beleidsevaluatie en verantwoording mogelijk. Belangrijke te monitoren 'facts' voor het samenwerkingsverband zijn:

- aantal leerlingen in het samenwerkingsverband;
- aantal leerlingen in het regulier onderwijs en het speciaal (basis)onderwijs;
- aantal arrangementen voor extra ondersteuning;
- aantal toelaatbaarheidsverklaringen;
- aantal terugplaatsingen naar het regulier onderwijs;
- aantal directe instromers in het speciaal (basis)onderwijs;
- aantal plaatsingen van basisschool naar basisschool;
- instroom vanuit een voorschoolse voorziening;
- uitstroom naar het voortgezet onderwijs;
- aantal thuiszitters en leerlingen met langdurige ontheffing van leerplicht.

Daarnaast volgt het samenwerkingsverband de implementatie van passend onderwijs. Centraal daarbij staan vragen als:

- werken de professionals handelingsgericht en integraal;

- is er snelle hulp met behulp eigen professioneel netwerk;
- wordt er een effectieve en efficiënte inzet gerealiseerd van de onderwijs- ondersteuning;
- is er ervaring opgedaan met de gekozen ondersteuningsroute op het niveau van het samenwerkingsverband en de reflectie daarop.

De thema's die meegenomen worden in de monitor zijn:

- de SOP's van de scholen;
- evaluatie van de ondersteuningsroute in de school;
- evaluatie van de werkwijze van de ondersteuningsteams binnen de scholen;
- is het beschikbare instrumentarium (digitale groeidocument) effectief;
- is de beschikbare ondersteuning en hulp toereikend voor alle ondersteuningsvragen;
- is de juiste expertise betrokken en hoe ervaren de scholen dit;
- evaluatie van de aanmeldprocedure voor TLV's en arrangementen;
- zijn de direct betrokkenen (ouders e.a.) tevreden over de betrokkenheid, rol, proces en de uitkomst.

Uitvoering monitoring

Voor het verzamelen van sturings- en verantwoordingsinformatie richt het samenwerkingsverband een monitor/dashboard in dat regionaal en landelijk benchmarken mogelijk maakt. Hierbij wordt aangesloten bij de ontwikkelingen binnen de PO-raad, die in de loop van 2015 met een dashboard zal komen. Bezien zal moeten worden of dat format de informatiebehoefte van het samenwerkingsverband en de deelnemende besturen afdekt.

Extern toezicht

In de Wet passend onderwijs krijgen samenwerkingsverbanden veel taken en verantwoordelijkheden. Daarom heeft de Inspectie van het Onderwijs een apart toezichtkader voor samenwerkingsverbanden ingericht.

Het toezichtkader geldt voor het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs en bestaat uit drie onderdelen:

- Een risicomodel aan de hand waarvan de inspectie kan bepalen of er signalen zijn dat een samenwerkingsverband onvoldoende kwaliteit levert. Als dit het geval is, voert de inspectie een kwaliteitsonderzoek uit.
- Een kader voor het toezicht op de naleving van de wettelijke voorschriften van het samenwerkingsverband. Zo kan de inspectie nagaan of het samenwerkingsverband zich aan de wettelijke voorschriften houdt.
- Een waarderingskader voor de kwaliteit. Hierin staat op welke punten de kwaliteit van het samenwerkingsverband kan worden beoordeeld.

De OndersteuningsPlanRaad (OPR)

Het samenwerkingsverband heeft conform de regelgeving een ondersteuningsplanraad ingericht (samenstelling zie bijlage 8) samengesteld uit ouders en het personeel van de diverse scholen uit het gehele samenwerkingsverband. De raad fungeert als klankbordgroep voor het samenwerkingsverband. Voor het reglement van de ondersteuningsplanraad wordt verwezen naar de website van het SWV PO3002.

De ondersteuningsplanraad kent 8 leden, 4 leden vanuit de oudergeledingen en 4 leden vanuit de personeelsgeledingen van de deelnemende medezeggenschapsraden. De directeur-bestuurder heeft minimaal éénmaal per jaar overleg met de OPR. De OPR heeft instemmingrecht op het ondersteuningsplan dat het samenwerkingsverband minimaal eens per vier jaar opstelt. Met de OPR is afgesproken dat zij voorafgaand aan het opstellen van een nieuw ondersteuningsplan betrokken worden bij het aangeven van eventuele wijzigingen en/of gewenste veranderingen van het ondersteuningsplan.

Personeel

Het samenwerkingsverband is een vereniging, wat betekent dat deze in staat is om medewerkers met een dienstverband aan zich te binden. Alleen de directeur-bestuurder is in dienst van het samenwerkingsverband. Overige krachten worden ingeleend van de deelnemende schoolbesturen.

Geschillenregeling

Het samenwerkingsverband sluit voor de geschillenregeling aan bij de landelijke geschillenregeling.

Personele gevolgen passend onderwijs

De “Tripartiete overeenkomst personele gevolgen passend onderwijs” beschrijft de inspanningen van de samenwerkingsverbanden en de betrokken besturen als het gaat om het zoveel mogelijk continueren van werkgelegenheid. Deze overeenkomst is afgesloten tussen het ministerie van OCW, de PO- en VO-raad en de vakbonden.

De tripartiete overeenkomst benoemt de volgende categorieën:

- Ambulante begeleiders cluster 3 en 4. Voor dit samenwerkingsverband betreft dit de ambulante begeleiders van Het Driespan (cluster 4), Mytyschool Roosendaal (cluster 3) en Kameleon (cluster 3);
- Personeel in dienst van regionale expertisecentra (REC's);
- Personeel in dienst van de samenwerkingsverbanden WSNS. Omdat de in het SWV PO3002 samengevoegde WSNS-samenwerkingsverbanden geen personeel in dienst hadden, blijft deze categorie buiten beschouwing;
- Personeel benoemd of aangesteld op het schooldeel van de Igf in het reguliere onderwijs;
- Personeel dat als gevolg van de effecten van de verevening mogelijk hun baan verliest.

Bij het bespreking van de personele gevolgen van het invoeren van passend onderwijs is vastgesteld dat een belangrijk uitgangspunt is dat het samenwerkingsverband blijft beschikken over goede expertise en ervaring. Daarbij dient het samenwerkingsverband uiteraard rekening te houden met de meerjaren financiële mogelijkheden. Afgezet tegen de financiële mogelijkheden van het samenwerkingsverband is de conclusie dat het SWV PO3002 de bovenvermelde personele verplichtingen in principe kan voortzetten en dit ook kan doen naar rato van het aantal leerlingen en de benodigde ondersteuningsbehoefte van de scholen. Deze inzet is vertaald in de meerjarenbegroting.

In de algemene ledenvergadering van het SWV PO3002 van 11 november 2014 is door de besturen opgemerkt, dat er voor het personeel op de reguliere basisscholen geen gevolgen van de invoering van passend onderwijs te verwachten zijn. Zowel waar het gaat om het personeel benoemd op het schooldeel van de leerlinggebonden financiering als voor de personele gevolgen van de verevening geldt dat deze gevolgen zullen wegvallen tegen het natuurlijk verloop. De besturen hebben aangegeven dat zij eventuele consequenties voor die groepen voor eigen rekening zullen oplossen. Voor het (voorheen) ambulante personeel van de cluster 3 en 4 scholen is afgesproken dat deze bij voorkeur collectief ingezet gaan worden vanuit een expertisecentrum. In de komende planperiode wordt gezien in hoeverre de gewenste expertise gebundeld kan worden in een expertisecentrum en op welke wijze dat binnen of buiten het samenwerkingsverband kan worden georganiseerd. Voor schooljaar 2015-2016 geldt dat er op basis van het tripartiete akkoord een verplichte herbesteding zal plaatsvinden bij de aangesloten SO-besturen. Voor de daaropvolgende jaren zal een systeem van meerjarenafspraken worden opgezet, zodanig dat de scholen van het samenwerkingsverband langjarig een beroep kunnen blijven doen op bovenschoolse expertise.

De verplichting tot herbesteding (stand van zaken april 2015) is in onderstaande tabel samengevat:

School/scholen	Leerkracht (fte)	Orthopedagoog/ psycholoog (fte)	Overig personeel (fte)
<i>Kameleon (KPO)</i>	0,6540		0,2582
<i>Mytyschool Roosendaal</i>	2,64263	0,23913	0,22788
<i>Het Driespan</i>	2,3931	0,2294	0,5773
Totaal	5,68973	0,46853	1,06338

In de multidisciplinaire commissie van het samenwerkingsverband wordt samengewerkt door 4 deskundigen vanuit de reguliere basisscholen, het speciaal basisonderwijs en de cluster 3 en 4 scholen, met vooralsnog een gemiddelde tijdsbesteding van 0,2 fte per deskundige. Daarnaast wordt van de cluster 3 en 4 scholen verwacht dat zij in staat blijven om leerlingen op speciale scholen op te vangen. In de meerjarenbegroting (zie website www.po3002.nl) wordt uitgegaan van een terugloop met 15% in 2020 op basis van de telgegevens oktober 2013. De omvang van de inzet van begeleiding in het (speciaal) basisonderwijs door de cluster 3 en 4 scholen gebeurt op basis van arrangementen en wordt voor de planperiode ingeschat als een stabiel gegeven rekening houdend met de krimp van de leerlingpopulatie. Gelet op de reeds gerealiseerde terugloop van de verplichtingen tussen 2012 en 2014, zullen er op basis van de bovenstaande uitgangspunten geen ambulante begeleiders ontslagen worden bij de cluster 3 en 4 scholen. De terugloop van het aantal leerlingen (15%) zorgt ook voor een vermindering van de benodigde personele inzet. Met de cluster 3 en 4 scholen, dan wel het op te richten expertisecentrum, zullen door het samenwerkingsverband meerjarenafspraken gemaakt worden omtrent de af te nemen diensten en de te leveren expertise in overeenstemming met de her te besteden formatie.

Streven is om het beleid op de basisscholen zodanig vorm te geven dat er meer leerlingen in de eigen scholen opgevangen kunnen worden (al dan niet met expertise vanuit de cluster 3 en 4 scholen). De expertise van het speciaal onderwijs zou eventueel ook gebundeld kunnen worden met de expertise van de scholen voor speciaal basisonderwijs. Dit betekent dan wel dat in een op te richten expertisecentrum zowel middelen vanuit de zware ondersteuning als vanuit de lichte ondersteuning samen kunnen komen.

Het SWV PO3002 wil resultaatgericht werken naar een betere ondersteuning van leerlingen op ieder van de aangesloten scholen (schoolmodel) met inzet van de lichte ondersteuningsmiddelen. De zware ondersteuningsmiddelen zullen de komende jaren teruglopen. Via een systeem van regelmatige evaluatie wordt de vinger aan de pols gehouden om de effecten van het ingezette beleid op de behoefte aan zware ondersteuning te monitoren. Het SWV PO3002 zal de aangesloten besturen daartoe voorzien van de actuele informatie over verwijzingsgedrag, type problematiek en effecten van de vraag naar arrangementen op de (meerjaren) financiële mogelijkheden van het samenwerkingsverband.

Op deze manier kan het SWV PO3002 resultaat gedreven werken in kleine stappen om steeds te kijken of alle betrokkenen nog doen wat nodig is om beleid te maken en uit te voeren. Er wordt vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid gewerkt. Dit houdt in dat er gefaseerd aanpassingen doorge-

voerd worden. De ondersteuningsmogelijkheden van scholen en de onderwijsbehoeften van leerlingen vragen immers om maatwerk.

Samenvattend betekent een en ander dat er binnen het samenwerkingsverband geen gedwongen ontslagen zullen vallen als gevolg van het invoeren van passend onderwijs en de daarmee gepaard gaande verevening. De reguliere basisscholen vangen de personele gevolgen op met natuurlijk verloop en binnen de eigen verantwoordelijkheid. Voor de scholen voor cluster 3 en 4 geldt dat zij een belangrijk deel van de diensten kunnen blijven leveren en met de inzet in de MDC is daarmee de gehele bestedingsverplichting afgerond.

8. Samenwerken met gemeenten

De ambitie van het samenwerkingsverband is om van het huidige systeem, dat zich kenmerkt door 'slagbomen' en lange doorlooptijden, te komen tot een systeem wat gericht is op het snel en passend arrangeren van ondersteuning in de directe leefomgeving van leerlingen en hun gezin.

De aanleiding voor deze verandering is het feit dat vanuit de centrale overheid de geldstroom voor de financiering van passend onderwijs is verlegd. Globaal uitgedrukt wil de wetgever hiermee de nadruk verleggen van 'genezen' naar voorkomen. In het samenwerkingsverband PO3002 is er vanuit deze redenering voor gekozen om de middelen zoveel mogelijk naar de 'werkvloer' te brengen, daar waar direct gewerkt wordt aan een traject.

Dezelfde constatering, over het tekort aan mogelijkheden en de negatieve gevolgen van slagboomdiagnostiek, is voor de wetgever aanleiding geweest om te komen tot een nieuwe Jeugdwet. De verantwoordelijkheid voor alle zorg voor de jeugd wordt in de nieuwe situatie ondergebracht bij de gemeente (de overheidslaag die het dichtst bij de burger staat).

Zowel de gemeenten als het samenwerkingsverband in de regio Roosendaal-Moerdijk hebben de intentie uitgesproken om samen te willen optrekken in de voorliggende transitie omdat dit voor alle partijen een meerwaarde oplevert.

De relatie tussen passend onderwijs en gemeentelijk beleid is door het samenwerkingsverband beschreven in een aantal thematieken, die als basis dienen voor het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) tussen de vijf betrokken gemeenten en het samenwerkingsverband. Dit zal gebeuren in een gezamenlijk overleg, dat jaarlijks plaatsvindt in het voorjaar. Alvorens de thematieken worden beschreven, zal eerst ingegaan worden op de relevante beleidsontwikkelingen bij gemeenten, de uitgangspunten voor de samenwerking gemeente-onderwijs en de samenwerking met jeugdhulp.

Invulling samenwerking

Ondanks dat beide bewegingen de nadruk willen leggen op integraliteit moet erkend worden dat een transitie naar intensieve samenwerking niet vanzelfsprekend is. Een gezamenlijke visie kan benoemd worden in de vorm van structuren en instrumenten maar de daadwerkelijke realisatie van de samenwerking blijft afhankelijk van mensen. Er moet een nieuwe cultuur van samenwerking ontstaan. Betrokken partijen spreken in de gezamenlijke paragraaf over een cultuuromslag. Een verandering in attitude bij alle betrokkenen moet het mogelijk maken om van indiceren te komen naar arrangeren door deskundige professionals in de praktijk.

Goed samenwerken heeft als voorwaarde een cultuur van wederzijds vertrouwen. Iedereen weet echter dat vertrouwen niet iets is dat plotseling ontstaat maar iets is dat moet groeien. Vertrouwen groeit het best in een vruchtbare voedingsbodem van heldere afspraken en verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Een cultuur waarin iedereen elkaar in zijn kracht kan ontdekken. Maar misschien nog wel belangrijker is een open en op vertrouwen gebaseerde uitwisseling van informatie. Daartoe gaan beleidsambtenaren en de directeur van het SWV PO3002 met regelmaat met elkaar in

gesprek om de vorderingen op de afgesproken thema's te bespreken en aan de hand van de actualiteit voorstellen te doen om knelpunten op te lossen.

De kern van zowel de betrokken samenwerkingsverbanden als de betrokken gemeenten is samen te vatten in een aantal kerntransities in denken en handelen.

- *Van zorg centraal naar kind centraal.*
- *Van curatief naar preventief, met hulp zodra dat nodig is.*
- *Van sectoraal naar integraal, op basis van afgestemde verantwoordelijkheid.*
- *Van voor/over kind en ouders naar met kind en ouders.*

Van zorg centraal naar kind centraal.

Hoewel zorgverleners in het recente verleden het belang van het kind steeds centraal hebben gesteld, is bij het zoeken naar een adequate oplossing veelal uitgegaan van het beschikbare zorgaanbod. Daarbij waren soms specifieke kindkenmerken leidend (bijvoorbeeld een IQ bij de afweging om een leerling te plaatsen op een school voor moeilijk lerende kinderen), maar meestal werd geredeneerd vanuit het school profiel. Is deze leerling passend bij school waarvan wordt overwogen om er naar school te gaan. Met de komst van passend onderwijs en de jeugdwet staat de behoefte van het kind dan wel gezin centraal bij het zoeken naar oplossingen. De opdracht die professionals zichzelf stellen is: vind een oplossing die past bij het kind.

Van curatief naar preventief.

Hoe eerder hulp en ondersteuning beschikbaar is, hoe meer er wordt voorkomen dat een kleine stagnatie in de ontwikkeling van een kind uitgroeit tot een onderwijsachterstand of een lastige gezinssituatie/ kindproblematiek tot een zware sociale problematiek. De verwachting is dat door de nadruk te leggen op preventie het aantal leerlingen dat is aangewezen op specialistische (bovenschoolse) voorzieningen wordt gereduceerd.

Van sectoraal naar integraal.

In de huidige situatie is er niet altijd sprake van een adequate afstemming tussen hulpverleners, deskundigen onderling, en iedereen die zich wil inzetten voor de belangen van het kind. De huidige sectorale aanpak moet daarom veranderen in een integrale aanpak waarbij afstemming tussen alle betrokkenen een wezenlijke voorwaarde wordt voor ondersteuning van het kind.

Van voor/over kind en ouders naar met kind en ouders.

Kind en ouders staan meer dan ooit centraal in het zoeken naar oplossingen en mogelijkheden om te komen tot een gezonde opvoedsituatie en passend onderwijs. Waar ouders (en soms ook het kind) onvoldoende in staat zijn om zelf de regie te nemen van het proces dat moet leiden tot een passende aanpak, dan is er een jeugdprofessional die hen ter zijde staat. In het onderwijs worden ouders adequaat geïnformeerd over de ontwikkelingen van het kind en worden ouders uitgenodigd mee te praten over de aanpak. Voor het aanvragen van arrangementen en toelaatbaarheidsverklaringen geldt dat geen enkele aanvraag in behandeling wordt genomen zonder uitdrukkelijke toestemming

van de ouders. Dit vormt immers de basis voor een succesvolle aanpak op school.

De ontwikkelagenda per thema

Alle partijen realiseren zich dat een omslag in het denken zoals die hierboven beschreven is, niet op één dag te realiseren is. Veel zaken moeten worden uitgevonden, ontwikkeld en geprobeerd alvorens met zekerheid gezegd kan worden wat werkt en wat niet. Omdat de nieuwe cultuur niet ineens gemeengoed kan zijn, is tussen schoolbesturen en gemeenten afgesproken een ontwikkelagenda te bouwen startend in het planjaar 2014-2015. Onderstaande thema's zijn leidend in de ontwikkelagenda. In frequent overleg en via gezamenlijke werkgroepen wordt de ontwikkelagenda vormgegeven en worden concrete afspraken gemaakt.

De gemeenten houden, in samenspraak met de schoolbesturen, via monitoring zicht op de gewenste ontwikkelingen op de genoemde thema's en kunnen waar nodig tijdig zaken aankaarten en zo nodig aanpassingen voorstellen. Tussen de gemeenten en het samenwerkingsverband vindt op ambtelijk niveau tenminste 4 keer per jaar overleg plaats over de voortgang op de genoemde thema's. Om monitoring mogelijk te maken zal het SWV PO3002 de managementrapportage, die drie keer per jaar wordt gemaakt, uitbreiden met de thema's uit de ontwikkelagenda (en die ook in dit hoofdstuk zijn aangeduid). Deze managementrapportage zal ook ter hand worden gesteld van de gemeenten, zodat zij zicht krijgen op de ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband.

Doorgaande ontwikkelingslijn

Voor alle kinderen, maar nog meer voor de kinderen met extra onderwijs-ondersteuningsbehoeften, is een doorgaande ontwikkelingslijn van groot belang. Die doorgaande lijn heeft betrekking op de pedagogische aanpak en de continuïteit van de onderwijs-ondersteuning van het kind, de ouders en de leerkracht.

Om meerdere redenen zijn er risicovolle momenten die een appèl doen op procedures, interventies, formats en werkafspraken, die daarbij ondersteunend werken. Er dient ook nadrukkelijk aandacht besteed te worden aan de kinderen die vanuit andere instellingen dan de peuterspeelzaal, kinderopvang en/of voorscholen de onderwijsinstellingen instromen.

Juist bij kinderen die extra onderwijs-ondersteuning behoeven, moeten de overgangen "warme overgangen" zijn. Concreet betekent dit dat bij de overgang van de voorschoolse voorziening naar de onderwijsinstelling voor primair onderwijs de leidster en de leerkracht (en indien gewenst ook andere deskundigen), liefst met de ouders samen, om tafel zitten om de ontwikkeling van het kind te bespreken, de wederzijds verwachtingen uit te spreken en samen te bepalen welke onderwijs-ondersteuning het kind nodig heeft in de onderwijsinstelling voor primair onderwijs.

Bij de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs wordt een vergelijkbare aanpak gehanteerd, waarbij ook de leerling bij voorkeur zelf deelneemt.

Van de overdracht wordt een adequate en vooral beknopte schriftelijke documentatie gemaakt (een zogenaamd groeidocument). Het groeidocument is een document met de relevante gegevens vanaf de aanname, gedurende het werken tot en met de toelaatbaarheidsverklaring binnen de context van

de handelingsgerichte aanpak. Het bevat in ieder geval de volgende gegevens: NAW, de vraagstelling (ondersteuningsbehoefte), de stimulerende en belemmerende factoren bij de leerling en in onderwijs en opvoeding, de betrokken actoren, de nagestreefde doelen en de daaraan gekoppelde meetgegevens (schaalvaardigheidsscores). Wat nodig is om de betreffende leerling passend onderwijs te geven, is beschreven vanuit de vijf onderwijsvelden: tijd en aandacht, expertise, materiaal, ruimtelijke omgeving en intensiteit van samenwerking met andere instanties. Wanneer ook jeugdhulp aan de orde is, wordt dit in het groeidocument geïntegreerd..

Gemeenschappelijke doelstelling:

- Voor de kinderen die extra onderwijs-ondersteuning behoeven bij het realiseren van hun doorgaande ontwikkeling vindt een “warme overdracht” plaats tussen voorschoolse voorziening en onderwijsinstelling;
- Voor leerlingen die extra onderwijs-ondersteuning behoeven bij het realiseren van hun doorgaande ontwikkeling vindt een “warme overdracht” plaats tussen de onderwijsinstelling voor primair onderwijs en de beoogde onderwijsinstelling voor voortgezet onderwijs;
- De gemeenten streven in hun afspraken met de instellingen die de voorschool organiseren er naar dat er aandacht is voor de mogelijkheden om overleg te kunnen voeren met de basisschool. Dat betekent dat er naast tijd voor begeleiding van kinderen ook tijd is voor rapportage en overleg. Uiteraard dient er hierbij rekening gehouden te worden met de financiële beperkingen, maar dit onderwerp heeft zowel voor het onderwijs als voor de voorschool of peuterspeelzaal prioriteit. De mogelijkheden om vroegtijdig te kunnen signaleren en daar waar mogelijk te interveniëren worden gemeenschappelijk onderschreven.

Dyslexie

Een leerling met dyslexie heeft ondanks een normale intelligentie ernstige problemen met lezen en spellen. Bij dyslexie komen problemen met lezen en spellen meestal samen, maar soms ook los van elkaar voor. Het is een hardnekkig probleem dat zich voordoet bij alle vakken waarbij taalvaardigheid een rol speelt: Nederlands, andere talen, rekenen en wiskunde en de meeste bijvakken. Overigens blijft dyslexie niet beperkt tot een schoolprobleem in de basisschool. Sommige leerlingen blijven, ondanks specifieke behandeling, problemen houden met lezen en spellen tot op het voortgezet onderwijs en daarna.

Het aantal leerlingen met dyslexie staat niet precies vast, omdat dit niet geregistreerd wordt in het primair en voortgezet onderwijs. Uit onderzoek naar het vóórkomen van dyslexie blijkt dat ongeveer 10% van alle leerlingen in het basisonderwijs (ca. 14.000 kinderen per jaar) behoefte heeft aan extra ondersteuning door lees- en spellingsproblemen. Bij ongeveer 4% van alle kinderen zijn de klachten zo ernstig en hardnekkig dat er gespecialiseerde ondersteuning en behandeling nodig is. Voor het SWV PO3002 zouden deze cijfers neerkomen op ongeveer 560 leerlingen. Bij deze kinderen is sprake van ernstige dyslexie.

Op basis van de cijfers uit de onderzoeken kan een verwachting worden uitgesproken over het aantal onderzoeken en behandelingen, die verwacht mogen worden op grond van het aantal leerlingen van het SWV PO3002. Jaarlijks komen op grond van bovenstaande aannames 70 leerlingen in aanmerking voor onderzoek en behandeling vanwege een ernstige enkelvoudige dyslexie.

Gemeente	Aantal leerlingen PO (1-10-2014)	Te verwachten dyslexie- onderzoeken
Roosendaal	6497	32
Rucphen	1504	7
Halderberge	2435	12
Moerdijk	3361	17
Drimmelen (4926 – 4927)	504	2

De zorg voor kinderen met ernstig enkelvoudige dyslexie (EED), dyslexiezorg, valt per 1 januari 2015 onder de Jeugdwet en verantwoordelijkheid van de gemeenten. Gemeenten hebben de taak om deze dyslexiezorg, die in het verleden op grond van de zorgverzekeringswet werd vergoed, te organiseren en te financieren. Voor het behandelen van EED is een goede samenwerking noodzakelijk tussen de school, de zorgverlener en de ouders.

Ernstig enkelvoudige dyslexie

Enkelvoudig betekent dat het kind naast dyslexie geen ggz-stoornis, beperking of andere taal- of leerstoornissen heeft die belemmerend zijn voor dyslexieonderzoek en/of -behandeling. Voor kinderen bij wie sprake is van problemen naast de dyslexieklachten (bijvoorbeeld dyslexie in combinatie met ADHD of een spraak/taalstoornis), is een intensiever behandel-/begeleidingstraject nodig. In deze gevallen wordt eerst de bijkomende stoornis of beperking behandeld, voordat een kind in aanmerking komt voor een behandeling ernstige enkelvoudige dyslexie.

Verantwoordelijkheid school

De school is de eerste verantwoordelijke om kinderen lees- en spellingonderwijs te bieden. De ondersteuning van leerlingen met lees- en spellingproblemen en niet-ernstige enkelvoudige dyslexie maakt onderdeel uit van de basisondersteuning die elke school van het SWV PO3002 biedt. Wanneer extra ondersteuning noodzakelijk is buiten de basisondersteuning, dan kan een zorgarrangement worden aangevraagd bij het samenwerkingsverband voor extra ondersteuning bekostigd door het samenwerkingsverband. Het is zaak om vroegtijdig te signaleren dat een kind lees- en spellingsproblemen heeft. Is dat het geval, dan wordt in het groeiocument opgenomen dat er mogelijk sprake is van een (ernstige) achterstand die door het onderwijs niet kan worden opgelost en dat dyslexie daarvan de oorzaak kan zijn. De school zal na signalering van lees/spellingproblemen en/of mogelijke dyslexie de leerling individueel extra ondersteunen. De manier waarop dit gebeurt kan verschillen: groepsleerkrachten kunnen de begeleiding verzorgen, maar ook een remedial teacher of een dyslexiecoach kunnen ingezet worden. Na signalering kan de school direct met begeleiding beginnen.

Als de begeleiding op school niet/onvoldoende resultaat oplevert en er is een vermoeden van EED, gestaafd door de scores van de leerling gemeten op 3 opeenvolgende meetmomenten, dan kan een diagnostisch onderzoek worden aangevraagd. Het verdient de aanbeveling om via een ZAT of ander zorgteamoverleg vooraf de jeugdprofessional op de hoogte te stellen van het voornemen het diagnostisch onderzoek aan te vragen. Om te bewerkstelligen dat een dergelijk onderzoek pas wordt gestart na een zorgvuldig doorlopen proces op de scholen, heeft het samenwerkingsverband de functie van poortwachter. Het SWV toetst o.a. aan de hand van het leerlingdossier dat een overzicht bevat van e-scores op lees- en spellingtoetsen en een beschrijving van de geboden hulp op school. Na controle door het SWV beslist het SWV voor extra inzet op school vanuit het SWV of aanvraag

voor een diagnostisch onderzoek bij een zorgaanbieder.

Bij akkoord van het SWV voor diagnostisch onderzoek bespreekt de school samen met de ouder, de aanvraag met de Jeugdprofessional. De jeugdprofessional is bevoegd om een beschikking voor onderzoek aan te vragen. De professional beoordeelt de aanvraag niet inhoudelijk. De beoogde dyslexie-zorgverlener beoordeelt of in het leerlingendossier het vermoeden van ernstige dyslexie door de school voldoende is onderbouwd om tot onderzoek over te gaan. Als het onderzoek uitwijst dat een leerling aanvullende specialistische behandeling nodig heeft, krijgt het kind de diagnose EED. Kinderen die geen ernstige enkelvoudige dyslexie-diagnose hebben komen niet in aanmerking voor een vergoeding van de gemeente voor specialistische behandeling. Ongeacht de uitkomst van het onderzoek blijft de school verantwoordelijk voor ondersteuning en begeleiding van alle kinderen met dyslexie. De school faciliteert dat de geboden begeleiding voor EED binnen de onderwijspraktijk kan plaatsvinden.

Verantwoordelijkheid samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband vervult de rol van poortwachter en toetst de aanvraag analoog aan de aanvragen voor een arrangement met behulp van de MDC op de aard en de ernst van de problematiek in relatie tot het schoolondersteuningsprofiel, de basisondersteuning en de inzet van beschikbare expertise binnen de school resp. schoolbestuur. Op basis van die toetsing wordt het dossier voorgelegd aan de jeugdprofessional die samen met de school de dienstverlener zoekt die het onderzoek dan wel behandeling gaat doen. Of het dossier wordt terugverwezen naar de school als de MDC geen aanleiding ziet voor het doen van onderzoek en adviseert de school over de verdere begeleiding van de school. Het samenwerkingsverband monitort de prestaties van de scholen met betrekking tot de aanpak van dyslexie. Daarbij wordt uitgegaan van de werkwijze die is vastgelegd in het Protocol Dyslexie Basisonderwijs. Het gaat dan om het signaleren van lees- en taalproblemen, het diagnosticeren van die problemen en het begeleiden van leerlingen met dyslexie.

Verantwoordelijkheid gemeente

De gemeenten kopen gespecialiseerde jeugdhulp, waaronder de zorg aan ernstig enkelvoudig dyslectische kinderen op regionaal niveau in. De gemeenten Halderberge, Moerdijk, Roosendaal en Rucphen maken met betrekking tot de Jeugdzorg deel uit van een samenwerkingsverband van 9 gemeenten in West-Brabant, onder de naam Voor de Jeugd West-Brabant. Deze samenwerkende gemeenten hebben een jeugdhulpcatalogus opgesteld waarin overzichtelijk een aantal zorgtrajecten wordt beschreven naar resultaat en maatschappelijk effect. De ernstige enkelvoudige dyslexie (EED) is onderdeel van de jeugdhulpcatalogus.

Voor alle vormen van jeugdhulp is in de nieuwe Jeugdwet een overgangsrecht opgenomen. In 2015 geldt voor lopende behandelingen continuïteit van zorg, waarover de gemeenten afspraken moeten maken met de bestaande zorgverleners. Daarnaast zijn gemeenten inhoudelijk en budgettair verantwoordelijk voor het transparant inkopen en organiseren van een passend en dekkend dyslexie-zorgaanbod voor “nieuwe” cliënten vanaf 1 januari 2015.

In de eerste jaren maken zij nog gebruik van de bestaande Diagnose Behandel Code (DBC)-structuur zoals voor de jeugd-GGZ. Deze DBC bestaat uit twee onderdelen; de typering van de zorgvraag en de behandeling die wordt ingezet om aan de zorgvraag tegemoet te komen. De bedoeling is dat behandelaren zorg dragen voor de invulling van deze twee onderdelen.

Voorwaarden voor traject bij diagnose EED

In 2015 hanteert de gemeente voor vergoeding van diagnostiek en behandeling van EED dezelfde regelgeving als de zorgverzekeraar in 2014. Dit betekent dat ouders alleen een aanspraak kunnen maken op vergoeding als:

het kind primair onderwijs volgt;

het kind 7 jaar of ouder is;

én de behandeling voor de 13e verjaardag is gestart.

Bij vaststelling van EED komt het kind in aanmerking voor specialistische dyslexiezorg. Bij deze behandeling is inzet (begeleiding en ondersteuning) van ouders en school gedurende het traject essentieel. Daarom zal de dyslexie-zorgaanbieder een 'behandelovereenkomst' aangaan met ouders en school. Ouders committeren zich wekelijks huiswerkopdrachten met hun kind te doen, ook de school levert de benodigde ondersteuning.

Een beschikking wordt afgegeven voor maximaal 60 behandelingen. Ouders moeten via logboek bijhouden wat zij bijdragen aan het traject. De zorgverlener zal zorgen voor evaluaties. Indien bij tussentijdse evaluatie de doelen gerealiseerd blijken te zijn, of ouders en school niet voldoende meewerken wordt de behandeling gestopt.

Kwaliteit en monitoring

De zorgverlener levert dyslexiezorg conform alle kwaliteitseisen die voor zijn zorgfunctie en/of specifieke jeugdhulpfunctie voortvloeien uit kwaliteitskeurmerk Dyslexiezorg: KD/NRD

Een gezin, een plan.

Een gezin met opgroeiende kinderen heeft zo nu en dan ondersteuning nodig om alles goed te laten verlopen. Soms is die ondersteuning heel licht (bijvoorbeeld een advies van de huisarts of van de leerkracht) en soms is die ondersteuning wat zwaarder (bijvoorbeeld het inzetten van een maatschappelijk werker of plaatsing op een school voor speciaal onderwijs). Zodra de ondersteuning plaatsvindt met de inzet van een professional worden er, in goed overleg met de ouders, plannen gemaakt. Nog niet zo heel lang geleden is het besef ontstaan, dat in situaties waarbij meerdere professionals zijn betrokken ook een veelheid aan plannen op een gezin worden losgelaten zonder dat er enig overleg of afstemming is. Met de komst van het passend onderwijs (1 augustus 2014) en de nieuwe Jeugdwet (1 januari 2015) is door de wetgever geregeld dat er goed overleg moet zijn tussen al die professionals. Onderwijs werkt samen in samenwerkingsverbanden en de gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Naast de centra voor jeugd en gezin (CJG) die er in veel gemeenten al waren, zijn gemeenten nu ook verantwoordelijk voor specialistische hulp, zoals jeugd-ggz, zorg voor jeugd met een (licht) verstandelijke beperking, gesloten jeugdzorg en het onderdeel 'preventie' van de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Waar het onderwijs sinds vorig jaar augustus een zorgplicht kent, zo heeft de gemeente nu de jeugdhulpplicht, een in de nieuwe Jeugdwet vormgegeven zorgplicht van gemeenten. De gemeente moet ervoor zorgen dat ieder kind dat jeugdhulp nodig heeft, deze ook daadwerkelijk krijgt. Iedere gemeente heeft in een jeugdplan vastgelegd hoe die ondersteuning (integraal en laagdrempelig) wordt aangeboden. Essentieel is daarbij dat er wordt

samengewerkt met de vindplaatsen, waaronder het onderwijs. Onderwijs en jeugdhulp moeten beleid op elkaar afstemmen. Tenslotte zit een kind heel wat uren op een school en zijn ook de ouders heel vaak via de school goed bereikbaar.

Één gezin – één plan – één regisseur. Het klinkt zo simpel. Als iedereen die bij een gezin betrokken is nu maar vanuit één plan werkt en er is één iemand die de regie voert op dat plan, dan voorkomen we allerhande problemen in de afstemming en dan ligt de informatie allemaal op één punt bij elkaar. Dat lijkt een mooi streven als dit leidt tot een gemeenschappelijke visie, goede communicatie en een aanpak die door alle betrokkenen wordt herkend. Centraal staat een goede aanpak en een open communicatie. Dat éne plan verwijst naar een samenhangende aanpak, maar niet naar één dwangmatig opgesteld document, waar alles in staat van alle betrokken hulpverleners. Als het al mogelijk is om een dergelijk document op te stellen zal dat (te) lang duren en niet echt bijdragen tot een betere aanpak.

En wie gaat dat allemaal regisseren? De jeugdprofessional, de arts, de leerkracht? Zo zal het zeker in de praktijk niet gaan. Iedere professional maakt zijn eigen plan voor zijn of haar taakgebied. Wat wel van belang is dat er informatie wordt verstrekt daar waar dat nodig is. In dat afstemmings- en informatieproces speelt de jeugdprofessional een centrale rol. Die heeft immers kennis vanuit verschillende domeinen wat er met een kind aan de hand is. Gaat die ook regisseren of sturen? Nee, dat niet, maar die kan wel informatie uitwisselen die relevant is en die kan andere professionals vragen hoe zij rekeninghouden met wat er op andere domeinen met een kind gebeurt; ook op school.

En dé plek waar al die activiteiten bij elkaar komen is het gezin. Het gezin van het kind is dan ook de regisseur van al die activiteiten. Het gezin is immers eigenaar van het plan en heeft dus zelf de regie. Indien ouders, jeugdige of jongere niet zelf het plan kunnen opstellen of niet zelf regie kunnen voeren zijn er professionals die het gezin daarbij ondersteunen. Deze ondersteuning is gericht op het versterken van de regie van ouders/jeugd (versterken eigen kracht). Dus de jeugdprofessional kan dan wel in de positie komen dat deze (mee)stuurt en regisseert, maar dit is afhankelijk van de eigen kracht van ouders. Pas als het gezin onvoldoende bij machte is om die regisseursrol op zich te nemen dan zal de jeugdprofessional instappen om bij te staan, maar niet om over te nemen.

Passend onderwijs is gericht op het voorkomen van belemmeringen (preventie), snel signaleren als belemmeringen dreigen te ontstaan (analyse, diagnose, vaststellen onderwijsbehoefte) en daarop passende interventies ondernemen. Belemmeringen kunnen hun oorsprong vinden in de zogenaamde kindfactoren, omgevingsfactoren en schoolfactoren. Vaak is er sprake van meerdere invalshoeken die in onderlinge samenhang moeten worden gezien. Dat betekent voor de onderwijsinstelling dat zij op basis van een gezamenlijke analyse de externe onderwijs-ondersteunings- en hulpstructuur benutten om de problematiek te duiden en aan te pakken. Onderwijsinstellingen moeten daarbij ook gebruik kunnen maken van algemeen maatschappelijk werk, jeugdarts en jeugdhulpverlening. De aansluiting daarmee wordt gevonden via de jeugdprofessional die op iedere school komt.

Complexe situaties kunnen worden ingebracht in de bovenschoolse zorgstructuur, de zorg- en advies teams. Op basis van dit overleg wordt extra ondersteuning en zorgcoördinatie afgesproken en in de gaten gehouden dat de gezamenlijk afgesproken interventies daadwerkelijk uitgevoerd en gevolgd worden. Dit is ook een moment waarop de afstemming met de jeugdprofessional moet plaatsvinden zodat er inderdaad gewerkt wordt vanuit de gedachte één gezin - één plan. Niet dat dat één document moet zijn, maar hier wordt met elkaar overlegd en afgestemd. Alle deelplannen van de betrokken professionals worden zo met elkaar afgestemd. Zo wordt voorkomen dat professionals

naast elkaar heen werken en het gezin de dupe wordt.

Gemeenschappelijke doelstelling:

- Alle betrokkenen (o.a. scholen, instellingen, gemeente) committeren zich aan de multidisciplinaire aanpak rond een gezin, waarbij plannen op elkaar worden afgestemd en betrokken professionals elkaar informeren;
- Niet alleen wordt het proces (werken in de keten) zo efficiënt mogelijk ingericht en gemonitord, maar de aandacht gaat vooral uit naar de opbrengst (werkt de aanpak ook?);
- Alle betrokken professionals realiseren zich dat werken in de keten een werkwijze is die voortdurend vraagt om reflectie en bijstelling en waarbij alle betrokkenen gericht zijn om van en met elkaar te leren zodat de kwaliteit van de ondersteuning en de hulp toeneemt;
- Gemeenten en samenwerkingsverband nemen het op zich om elkaar wederzijds te informeren. Het ingezette beleid (door de gemeenten) in overleg met de instellingen gericht op jeugd en onderwijs wordt gezamenlijk doorontwikkeld;
- De ontwikkelagenda beschrijft de verschillende activiteiten in hun onderlinge samenhang en is de basis van het gezamenlijke handelen;
- Door deelname aan gezamenlijke overlegsituaties met een heldere verwijzing naar wie waarvoor verantwoordelijk is (onderwijs/jeugdhulp/gemeente) vindt een adequate afstemming plaats van activiteiten die zich richten op de begeleiding van leerlingen of hun gezinnen;
- De gemeenten organiseren op het gebied van de jeugdhulp expertteams. Daarbij kan vanuit onderwijs ook een expert worden toegevoegd aan de gemeentelijke expertteams in het kader van de jeugdwet op het moment dat daar behoefte aan is;
- Kwaliteitsverbetering wordt gerealiseerd door de harmonisatie van de werkwijze van de bovenschoolse zorgstructuur;
- De gemeenten en het samenwerkingsverband houden zicht op de gewenste ontwikkelingen door tenminste jaarlijks op overeenstemming gericht overleg te hebben over het ondersteuningsplan en het jeugdplan en zij betrekken daarbij de evaluaties die zij kennen vanuit hun eigen taken en verantwoordelijkheden.

Leerlingenvervoer

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het leerlingenvervoer. De Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) heeft hiervoor een modelverordening opgesteld. Deze modelverordening is uitgangspunt voor de vijf gemeenten van het SWV PO3002 om het eigen beleid op dit onderwerp vorm te geven. Voor alle gemeenten geldt dat zij de modelverordening hebben overgenomen met dien verstande dat in de gemeente Drimmelen geen eigen bijdrage verschuldigd is en ook bepalingen zijn opgenomen omtrent vervoer buitenschoolse opvang (BSO).

De regelingen voorzien erin dat het vervoer plaatsvindt op een wijze die voor de leerling passend is en gericht is op het bezoeken van de dichtstbij gelegen toegankelijke school. Er wordt daarbij geen onderscheid gemaakt tussen scholen voor regulier basisonderwijs, speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs. Aanspraak op een vergoeding ontstaat pas boven een bepaalde afstand (in alle gemeenten is dit 6 km). Bij de beoordeling van de aanvraag van een vervoersvoorziening wordt het ondersteuningsplan betrokken, zo staat in de verordeningen. Dit zal zijn vastgelegd in een arrangement of toelaatbaarheidsverklaring van het SWV PO3002. In de praktijk betekent dit dat bij de beoordeling bekeken wordt of de noodzaak voor vervoer voortkomt uit de onderwijsbehoefte van de

leerling dan wel uit een specifieke noodzaak vanuit het gezin. Bij dat laatste zal de jeugdprofessional een rol spelen.

Met het oog op de vereveningstaakstelling van het samenwerkingsverband zullen er minder leerlingen naar het speciaal (basis)onderwijs gaan. En wanneer meer kinderen “thuisnabij” onderwijs en ondersteuning krijgen, zal daarmee het leerlingenvervoer afnemen. Wat passend onderwijs precies gaat betekenen voor het leerlingenvervoer valt vooraf slecht in te schatten.

Duidelijk is dat er nieuwe vormen van zorg en ondersteuning voor kinderen, die nu naar het speciaal (basis) onderwijs gaan, ontstaan. Het beleid van het samenwerkingsverband is er immers op gericht om meer kinderen op te vangen op het regulier onderwijs en minder te verwijzen naar het speciaal (basis)onderwijs.

Gemeenschappelijke doelstelling:

- Passend onderwijs is, ook in het licht van de financiële taakstelling van het samenwerkingsverband, erop gericht de omvang van de verwijzing naar het speciaal (basis) onderwijs geleidelijk af te laten nemen en tegelijkertijd andere vormen van onderwijs-ondersteuning te ontwikkelen. De regelingen betreffende leerlingenvervoer sluiten hierop aan en maken het mogelijk om voor het kind dat onderwijs te laten volgen dat bij hem of haar past;
- In het kader van passend onderwijs en de uitvoering van de jeugdwet gaan gemeenten onderzoeken in hoeverre er samenhang gecreëerd kan worden op het terrein van leerlingenvervoer. Het samenwerkingsverband ondersteunt dit onderzoek waar mogelijk. Daarbij kan naast de omvang van de vervoersvoorziening ook de prioritering van doelgroepen, schooltypen of soorten van arrangementen een rol spelen;
- De gemeenten monitoren in goed overleg met het samenwerkingsverband of de geldende verordeningen leerlingenvervoer en de bijbehorende beleidsregels aansluiten op het passend onderwijs zoals dat in het SWV PO3002 wordt vormgegeven.

Thuiszitten en leerplicht

Ieder kind in Nederland heeft recht op onderwijs om zich te kunnen ontwikkelen tot mondige, zelfstandige volwassenen toegerust om mee te doen in de samenleving. Toch komt het soms voor dat een leerling onverhoopt thuis komt te zitten. Soms vanwege een kortdurend probleem, soms vanwege een ernstig probleem, dat wat meer tijd nodig heeft om opgelost te geraken. Een leerling wordt een ‘thuiszitter’ genoemd als deze voldoet aan de criteria opgesteld door de brancheorganisatie voor leerplicht Ingrado. Zij geven de volgende definitie: Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.

Passend onderwijs heeft ook tot doel het 'thuiszitten' uit te bannen en te voorkomen. Daarom is het zaak om alle leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, een zo passend mogelijk onderwijsprogramma aan te bieden. De zorgplicht gaat dit waarborgen. Wel brengt de zorgplicht met zich mee, dat wanneer een onderwijsinstelling besluit een kind niet toe te laten, een plaats op een andere onderwijsinstelling dient te worden aangeboden, waarbij rekening moet worden gehouden met

de onderwijs-ondersteuningsbehoeften van de leerling. Uiteraard voert de onderwijsinstelling hierover intensief overleg met de ouders.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de leerplichtwet. De gemeenten streven er naar op het niveau van de regio West-Brabant om samen met de samenwerkingsverbanden een adequaat verzuimbeleid te ontwikkelen. Het Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant (RBL West-Brabant) is een samenwerkingsverband tussen achttien West-Brabantse gemeenten. Die samenwerking heeft als doelstelling om schoolverzuim en schooluitval samen verder terug te dringen. Het RBL West-Brabant voert een aantal wettelijke taken uit voor de gemeenten op het terrein van de Leerplicht- en RMC-wet. Het voorkomen van “thuiszitten” vraagt om een brede aanpak. “Thuiszitten” vindt haar oorzaken zowel in de onderwijssetting als in de thuissituatie. Bovendien zijn er ook kindfactoren die het deelnemen aan het onderwijs ernstig bemoeilijken. Een goede, multidisciplinaire analyse (door onderwijsinstellingen en hulpverleningspartners) is voorwaardelijk voor een passend arrangement van onderwijs, ondersteuning en hulp voor de leerling, ouders en leerkracht. Maatwerk en handhaving van de gemaakte afspraken en regels zijn noodzakelijk.

De zorgplicht van de scholen en de leerplicht die door de gemeente wordt gehandhaafd komen in het samenwerkingsverband samen als een gezamenlijke inspanning. In het toezicht door de Onderwijsinspectie op de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs is het voorkomen van “thuiszitten” en de al dan niet aanwezigheid van wachtlijsten één van de speerpunten bij de beoordeling van de kwaliteit van het samenwerkingsverband.

Gemeenschappelijke doelstellingen:

- alle leerlingen in het SWV PO3002 gaan naar school en thuiszitten wordt voorkomen (aantal thuiszitters is nihil);
- het adequaat doen functioneren en afstemmen van de verzuimregistratie door de onderwijsinstellingen en het RBL West-Brabant;
- het adequaat informeren van onderwijsinstellingen en ouders over leerplicht en verzuim door het samen met het RBL West-Brabant samenstellen van een jaarlijks bij te stellen Handreiking Leerplicht en Verzuim;
- inzicht in de ontheffingsgronden voor leerlingen die geen (Nederlands) onderwijs volgen;
- bij niet- of moeilijk plaatsbare leerlingen op basis van ondersteunings- en begeleidingsbehoefte en de beschikbare schoolondersteuningsprofielen de juiste setting in beeld brengen o.m. door inzet MDC van het SWV PO3002;
- de organisatie van ‘doorzettingsmacht’ zodat het samenwerkingsverband toe kan zien op plaatsing van thuiszitters en voldoen aan de zorgplicht door besturen.

Eerste opvang anderstaligen (EOA)

Alle kinderen die in Nederland verblijven, vallen naar Nederlands recht onder de Leerplichtwet en zij moeten dus naar school zolang ze hier verblijven, ongeacht hun status. Verder hebben leerlingen het recht hun opleiding te voltooien wanneer ze daar vóór hun achttiende levensjaar mee zijn begonnen. Hun juridische positie berust mede op de UN Convention on the Rights of the Child en op de Human

Rights zoals deze zijn vastgelegd in de European Convention.

De verblijfstatus van deze kinderen is voor toelating en bekostiging in het onderwijs niet van belang. Zelfs illegale leerlingen kunnen worden toegelaten. Voor leerlingen die korter dan een jaar in Nederland zijn geldt een speciale regeling. Scholen met ten minste vier 'vreemdelingen' die korter dan één jaar in Nederland zijn kunnen op grond van deze regeling bekostiging personeel voor de eerste opvang van deze kinderen, krijgen van het Ministerie van OCW. De bekostiging per ingeschreven vreemdeling bedraagt € 2.607,24 voor personeel en € 82,26 voor materiële instandhouding. Deze bedragen worden vermenigvuldigd met 4/12. Peildata: 1 oktober voor de periode augustus tot en met november; 1 februari voor de periode december tot en met maart; 1 juni voor de periode april tot en met juli. Als de scholen voor het eerst een beroep doen op deze regeling krijgen ze eenmalig € 10.300,-.

Omdat gemeenten middelen hebben in het kader van onderwijsachterstandenbeleid worden de beschikbare middelen op veel scholen geclusterd, zodat er een kwalitatief goede opvang gerealiseerd kan worden. Er bestaat geen formele aanduiding voor dit type onderwijs. Doorgaans wordt de term gehanteerd Eerste Opvang Anderstaligen, verder aangeduid met EOA. De leerlingen bezoeken een dergelijke school om zo snel mogelijk de Nederlandse taal onder de knie te krijgen, zodat ze op een reguliere school thuisnabij onderwijs kunnen krijgen.

Met de verdeling van statushouders over de Nederlandse gemeenten komen er bij veel besturen aanmeldingen binnen van leerlingen die niet of nauwelijks Nederlands spreken en die soms pas kort, maar soms ook al langere tijd in Nederland zijn in afwachting van afhandeling van het asielverzoek. Datzelfde geldt overigens voor leerlingen, waarvan de ouders uit midden- en oost Europese landen afkomstig zijn en hier in Nederland werk hebben gevonden.

In het samenwerkingsverband PO3002 wordt door de besturen gezocht naar een samenwerking, bij voorkeur samen met de gemeenten, om te komen tot een effectieve opvang van anderstaligen. Onderzocht wordt op welke wijze de deskundigheid van scholen met ervaring in de opvang van anderstaligen gedeeld kan worden en op welke wijze effectief gebruik gemaakt kan worden van de diverse regelingen om zoveel mogelijk onderwijskundige inzet te genereren. Daarbij is het van belang om ook de inzet van gemeenten daarbij te betrekken, zodat financiering op een adequate manier kan worden ingezet en tevens afspraken gemaakt kunnen worden over het leerlingenvervoer. Tevens kan worden gekeken naar een betere verdeling van de EOA over de regio of een gezamenlijke inzet van expertise. Tot slot zal daarbij ook bezien moeten worden of er een rol is weggelegd voor het samenwerkingsverband in de verdere aanpak en uitwerking van het beleid op het gebied van EOA.

Passend onderwijs thuisnabij

De schoolbesturen hebben voor al hun scholen schoolondersteuningsprofielen beschreven, waarin is vastgelegd welke onderwijsondersteuning zij momenteel daadwerkelijk realiseren, de wijze waarop deze onderwijsondersteuning is georganiseerd en hoe de kwaliteit daarvan bewaakt wordt. De wetgever heeft bepaald aan welke kwaliteitseisen een onderwijsinstelling dient te voldoen, de onderwijsinspectie controleert en rapporteert. Uiteindelijk doel van dit alles is om leerlingen zoveel mogelijk les te geven op reguliere basisscholen in de eigen, gewenste, schoolomgeving (buurten, dorpen of wijken).

De school staat, al dan niet samen met andere scholen, in een bepaalde buurt en wijk. De meeste ouders kiezen nog altijd voor de school zo dicht mogelijk bij huis, tenzij denominatie of identiteit van een verder gelegen school hen meer aanspreekt. Voor scholen die speciaal (basis)onderwijs verzorgen geldt dat niet, evenals voor scholen met een uitgesproken onderwijskundig profiel of scholen gericht op een specifieke levensbeschouwelijke identiteit. Scholen weten heel wat over de kenmerken van hun leerlingenpopulatie. Scholen weten ook heel wat over de onderwijs- ondersteuningsbehoeften die hun huidige en toekomstige leerlingen hebben. Juist deze kennis stelt scholen in staat om in gezamenlijkheid met andere scholen te kijken naar hun onderwijsaanbod en de aanpassingen die noodzakelijk zijn om goed aan te sluiten bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van nieuwe leerlingen.

Hoe beter de scholen in de buurt toegerust zijn om de leerlingen die daar leven en opgroeien te voorzien van Passend onderwijs, hoe meer thuisnabij onderwijs voor meer leerlingen daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden.

Gemeenschappelijke doelstelling:

- Scholen hebben een goed zicht op de kenmerken van de leerlingenpopulatie in hun voedingsgebied en zijn in staat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van hun leerlingen te definiëren in schoolondersteuningsprofielen, die regelmatig worden geëvalueerd en zo nodig aangepast;
- Scholen werken in (geografische) clusters samen.

9. Financiën

BASISGEGEVENS LICHTE ONDERSTEUNING

SWV Passend Onderwijs

<i>schooljaar</i>	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
<i>teldatum leerlingen (t-1) per 1 oktober</i>	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Leerlingprognose op teldatum							
Aantal leerlingen basisscholen	13922	13550	13144	12750	12368	11997	11997
Aantal leerlingen per SBO op teldatum							
SBO De Sponder	229	216	200	189	169	149	146
SBO het Palet	154	142	135	128	114	101	99
	383	358	335	317	283	250	245
Aantal leerlingen PO (bas en SBO) op 1 oktober T-1	14305	13908	13479	13067	12651	12247	12247

In dit hoofdstuk wordt een meerjarenoverzicht gegeven van de financiële situatie van het SWV PO3002. Uitgangspunt voor de financiële berekeningen vormen de kengetallen in de vorm van de leerlingaantallen die bij de verschillende schoolbesturen zijn ingeschreven (zie overzicht hierboven) en de bedragen die per leerling worden toegekend door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De opgenomen cijfers zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting 2015-2020. Voor een meer gedetailleerde weergave van de meerjarenbegroting wordt verwezen naar de website waar de meerjarenbegroting op is geplaatst.

In het onderstaande overzicht is de ontwikkeling weergegeven van de verwachte leerlingaantallen op het speciaal onderwijs en de te verwachten arrangementen. Bij de arrangementen is uitgegaan van de bekostigingsomvang van de voormalige 'rugzakken'. Verwacht wordt dat de financiële ruimte voor arrangementen gelijk blijft, maar dat door daling van de kosten per arrangement het aantal leerlingen dat voor een arrangement in aanmerking komt zal toenemen. Dit laatste mede door het beleid dat er op gericht is om leerlingen uit het speciaal (basis)onderwijs wanneer dat kan ook terug te plaatsen naar het regulier onderwijs en doordat met een versterking van de basisondersteuning meer leerlingen op het regulier onderwijs geholpen kunnen worden.

BASISGEGEVENS ZWARE ONDERSTEUNING

SWV Passend Onderwijs

<i>schooljaar</i>		<i>2014/15</i>	<i>2015/16</i>	<i>2016/17</i>	<i>2017/18</i>	<i>2018/19</i>	<i>2019/20</i>	<i>2020/21</i>
<i>teldatum leerlingen (t-1) per 1 oktober</i>		<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Leerlingprognose op teldatum								
Aantal leerlingen basisscholen		13922	13550	13144	12750	12368	11997	11997
Aantal leerlingen SBO		383	358	335	317	283	250	245
Totaal		14305	13908	13479	13067	12651	12247	12242
Leerlingen SC								
1 < 8 jr		48	49	49	45	42	41	40
8jr eo		161	156	155	145	141	136	130
SO cat 1 subtotaal		209	205	204	190	183	177	170
2 < 8 jr		6	5	5	4	4	4	4
8jr eo		6	9	9	9	8	8	8
SO cat 2 subtotaal		12	14	14	13	12	12	12
3 < 8 jr		4	3	3	2	2	2	2
8jr eo		31	35	35	32	29	27	26
SO cat 3 subtotaal		35	38	38	34	31	29	28
totaal		256	257	256	237	226	218	210
Arrangementen		134	133	133	132	132	131	131

De meerjarenbegroting laat een terugloop in middelen zien veroorzaakt door een leerlingkrimp (de komende jaren wordt nog een jaarlijkse daling van het aantal leerlingen verwacht van 2%), die rond 2020 zal stabiliseren. Daarnaast is er voor het SWV PO3002 sprake van een negatieve verevening van €740.000, welke vanaf 2016 geleidelijk aan zal worden doorgevoerd. De inkomsten voor de zware ondersteuning betreft, naast de middelen voor het toekennen van arrangementen ook de bekostiging van de aangesloten SO-scholen.

Bij de uitgaven zijn de personele bekostiging van de lichte ondersteuning en die van de zware ondersteuning samen genomen. Onder de overige lasten zijn ook de bedragen voor de onderwijsarrangementen opgenomen, zie onderstaande tabel.

MEERJARENBEGROTING

SWV Passend Onderwijs PO3002

<i>kalenderjaar</i>	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Baten						
Rijksbijdragen OCW	5.322.234	7.374.602	7.104.094	6.779.249	6.404.982	6.079.408
<i>waarvan lichte ondersteuning</i>	2.215.179	2.149.804	2.085.376	2.022.876	1.962.237	1.929.046
<i>waarvan zware ondersteuning</i>	3.107.054	5.224.799	5.018.718	4.756.372	4.442.745	4.150.361
Lasten						
Personele lasten	4.558.469	6.589.300	6.328.258	6.007.423	5.755.345	5.564.393
Afschrijvingen	200	200	200	200	200	
Huisvestingslasten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Overige lasten	521.738	515.465	481.802	456.958	432.406	424.401
Saldo baten en lasten	236.827	264.637	288.833	309.668	212.032	85.614

Jaarlijks wordt op basis van een bijgestelde meerjarenbegroting een financiële paragraaf opgesteld met een meer gedetailleerd weergave van de inkomsten en uitgaven.

Over de komende jaren zal het SWV geconfronteerd worden met de terugloop van middelen door krimp en verevening. In totaal gaat het om een bedrag van €1,3 miljoen (verschil 2016 met 2020). Deze financiële doelstelling wordt behaald door het gelijk op laten krimpen van de personele bezetting op scholen in relatie tot de leerlingkrimp. Vooral nog wordt er vanuit gegaan dat dit niet zal leiden tot gedwongen ontslagen, omdat vanwege de oudere leerkrachtpopulatie ook een fikse uitstroom verwacht wordt. De verevening wordt opgevangen door conform het beleid van het SWV PO3002 minder leerlingen te verwijzen naar speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs.

10. Bijlagen

Bijlage 1: Activiteitenplannen

Het ondersteuningsplan bevat beleid en voorgenomen acties van 2015 tot 2019. In dit ondersteuningsplan is een en ander nog in hoofdlijnen weergegeven. In de loop van het voorjaar 2015 zal het activiteitenplan voor 2015-2016 nader vormgegeven worden in goed overleg met de aangesloten besturen en via de Regionaal Educatieve Agenda.

Voor 2015-2016 zullen in ieder geval de volgende onderwerpen nader worden uitgewerkt:

- Uitwerking en borging kwaliteitsbeleid
- Eerste Opvang Anderstaligen
- Dyslexiezorg en de samenwerking tussen SWV PO3002 en de gemeenten
- Uitwerking basisondersteuning
- Inzet expertise so en sbo op de langere termijn
- Hoogbegaafdheid

In het activiteitenplan zullen voor deze onderwerpen concrete doelen worden verwoord met de bijbehorende kern-prestatie-indicatoren, zodat het voor alle betrokkenen duidelijk is wat er van hen verwacht wordt en zodat duidelijk is of de gewenste doelen ook zijn bereikt.

Bijlage 2: Overzicht deelnemende scholen en besturen.

In onderstaande tabellen zijn alle deelnemende besturen en scholen weergegeven van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs 30-02:

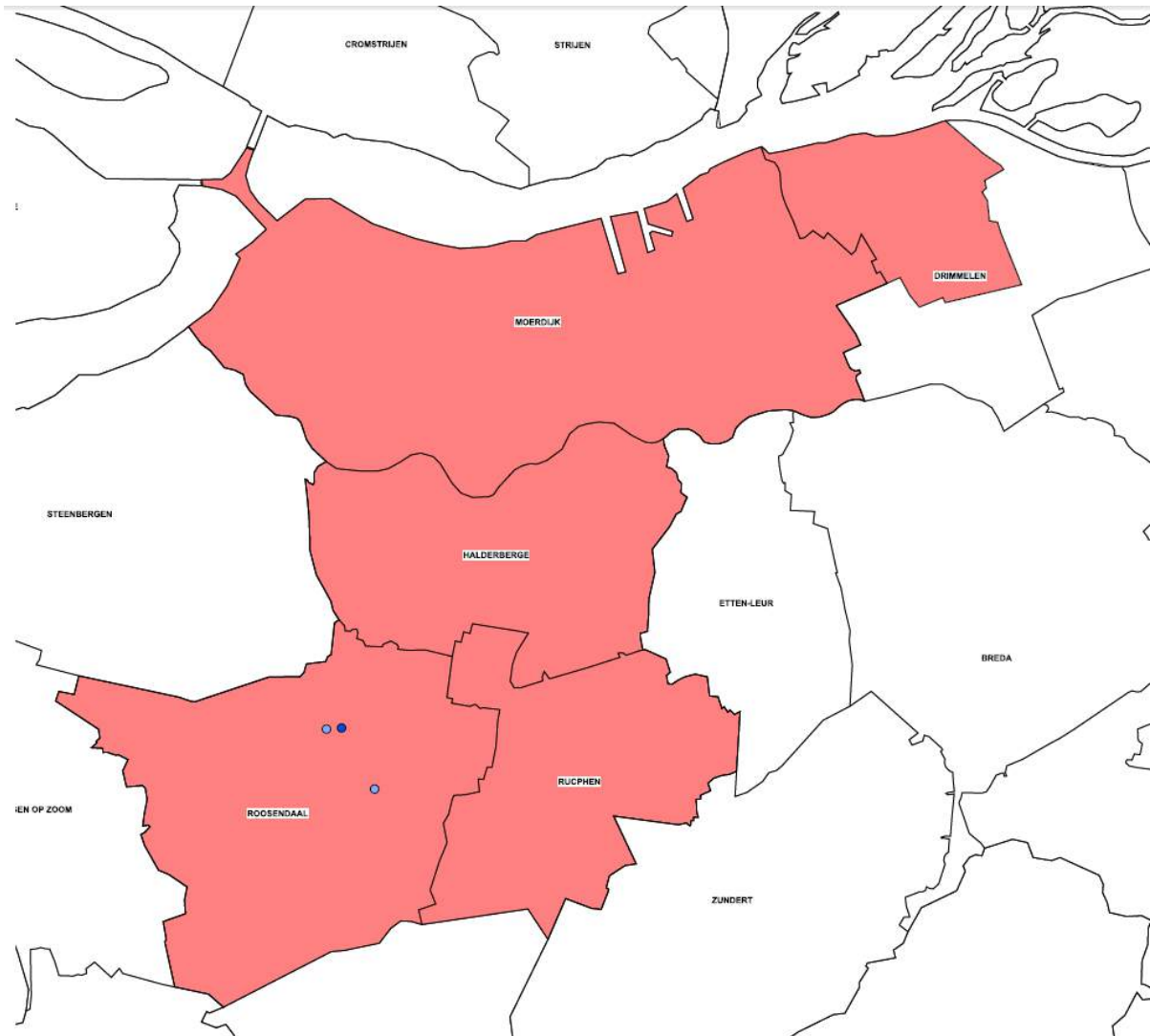
Borgesius Stichting	RK BS Sint Joannes (03JP)	RK BS De Bukehof (08KI)
	RK BS 't Bossche Hart (03KI)	RK BS Maria (10ZL)
	RK BS De Reuzelaar (03NQ)	RK BS De Schakel (11MS)
	RK BS Sint Jozef (03PL)	RK BS Vinkenbos (03NE)
	RK BS Sint Bernardus (06GC)	RK BS Mariadonk (06WV)
	RK BS De Klinkert (06GH)	RK BS Sint Martinus (07BR)
	RK BS De Lindenlommer (06IS)	RK BS Willibrordus (12HD)
	RK BS Aventurijn (06JQ)	RK BS Martinus (12PU)
	RK BS De Steiger (08KF)	RK BS Maria Goretti (12FX)
Stichting KPO Roosendaal	RK BS Berkenveld (03UM)	RK BS Vondel (17CI)
	RK BS Sint Theresia (05KD)	RK BS De Watermolen (17CI)
	RK BS Heilig Hart (06WJ)	RK BS Jeroen Bosch (17DW)
	RK BS De Stappen (08PB)	RK BS De Vlindertuin (17EF)
	RK BS OLV van Fatima (16ZJ)	RK BS De Linde (17 EP)
	RK BS Joseph (16ZZ)	RK BS De Saffier (17EZ)
	RK BS De Cortendijk (17AM)	RK BS Klaverweide (17FJ)
	RK BS De Blokwei (17BH)	RK BS De Appel (17FR)
	RK BS Het Talent (17BY)	RK BS De Heiberg (21OX)
		RK BS Lavoro (23CM)
	SO De Kameleon	
	SBO De Sponder	
Stichting OBO West Brabant	OBS Willem de Zwijger (04HZ)	OBS De Springplank (18DT)
	OBS De Cocon (06BD)	OBS De Boemerang (18DY)
	OBS De Baayaert (06CZ)	OBS Het Palet (21OV)
	OBS De Regenboog (07GD)	OMBS ZieZo (22KU)
	OBS De Linde (08DJ)	OBS De Rietgoor (22KV)*
	OBS De Klimroos (09FX)	OBS De Wingerd (24NL)
	OBS De Gezellehoek (10BV)	*inclusief OBS De Wending
	OBS De Singel (10TR)	
Stichting PCO Roosendaal	PCBS De Kroevendonk	
Stichting PALLAS	Vrije school De Zilverlinde	

Stichting De Waarden	RKBS De Arenberg (09LL)	
	CBS Het Bastion (09YP)	PCBS De Regenboog (07PF)
	RKBS De Hoeksteen (15CX)	IBS De Grienden (07HV)
	PCBS Juliana (03WK)	RKBS De Rietvest (06LZ)
	RKBS Kennedy (05AF)	PCBS De Ruigenhil (07DC)
	IBS De Klaverhoek (14FE)	IBS De Schittering (03QT)
	CBS 't Kompas (09QM)	PCBS De Singel (07OA)
	RKBS Maria (05JJ)	RKBS De Toren (08MJ)
	CBS De Molenvliet (09CJ)	
	RKBS De Neerhof (06KB)	CBS Zwingelspaan (04NG)
	SBO Het Palet (02WZ)	
Stichting RK Mytyschool	SO: Mytyschool Roosendaal	
Rec 3 West-Brabant		
Stichting Het Driespan		
Rec 4 Driespan	SO: De Fakkel	
NB	In de tabel zijn uitsluitend de scholen opgenomen die gelegen zijn in het werkgebied van het SWV PO3002. Naast deze scholen wordt een beroep gedaan op passend SO-scholen in een ruimere regio.	

Bijlage 3: Geografisch gebied 30-02

Bijlage 4: Verklarende woordenlijst

Verklarende woordenlijst

Adaptief onderwijs

Onderwijs dat zich aanpast aan de ontwikkelingsmogelijkheden en behoeften van elk (individueel) kind.

Ambulante begeleiding

De begeleiding door scholen voor speciaal onderwijs van leerkrachten in het regulier onderwijs ten behoeve van leerlingen die hiervoor geïndiceerd zijn (LGF).

Arrangement

Extra onderwijsondersteuning op maat, met inzet van bovenschoolse voorzieningen, expertise en financiën. Een arrangement kan variëren van licht curatief en tijdelijk van aard tot intensief en langdurend of structureel van aard.

Een onderwijsarrangement beperkt zich tot het domein van het onderwijs.

Een onderwijszorgarrangement betreft altijd een samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.

Basiskwaliteit

Inspectienorm: leerprestaties zijn ten minste voldoende en het onderwijsleerproces of de zorg en begeleiding voldoet op de kernindicatoren.

Basisondersteuning

Dit is de door het SWV afgesproken onderwijsondersteuning die een school aan alle leerlingen moet kunnen bieden. Deze is vastgelegd in het ondersteuningsplan.

Het door het samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de onderwijsondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.

Beschikking

Toelaatbaarheidsverklaring voor een speciale school voor basisonderwijs

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Een gemeentelijk samenwerkingsverband van instellingen die zich richten op de jeugdhulpverlening.

Doorzettingsmacht

Ingrijpen of besluiten nemen bij impasses of stagnaties in besluitvormings- of werkprocessen. In transparante afspraken is van tevoren vastgelegd wie de doorzettingsmacht heeft.

Extra ondersteuning

Alle vormen van onderwijsondersteuning die de basisondersteuning overstijgen.

Grensverkeer

Leerlingen die naar een speciale school voor basisonderwijs (SBO) in een ander samenwerkingsverband gaan of van een ander samenwerkingsverband naar ons SWV (PO3002) komen.

Groeidocument

Een hulpmiddel om te komen tot de juiste onderwijsondersteuning voor een leerling. Het bestaat doorgaans uit gegevens van de leerling, informatie over de leerling op school en in de thuissituatie, de ondersteuningsbehoefte van de leerling en het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

Inspectie-indicatoren

In het toezichtkader van de Inspectie van het Onderwijs zijn een aantal kwaliteitsaspecten opgenomen waaraan iedere basisschool dient te voldoen. Deze kwaliteitsaspecten zijn geordend en kunnen beschouwd worden als indicatoren voor goed basisonderwijs, zoals het gebruiken van een leerlingvolgsysteem, het aanpassen van de instructie aan de behoeften van een kind.

Inspectietoezicht

Het toezichtkader van de inspectie bevat een groot aantal indicatoren op het terrein van de zorg en begeleiding. Deze indicatoren dienen onderdeel te zijn van de basisondersteuning.

Intern begeleider (IB'er)

Meestal een leraar, die de leerlingenzorg binnen de school coördineert, mede aanstuurt en de groepsleraar begeleidt bij het verlenen van extra zorg aan (een) leerling(en).

Jeugdwet

Lange tijd lag de verantwoordelijkheid voor de jeugdhulpverlening bij de provincies. Met de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor specialistische hulp, zoals jeugd-ggz, zorg voor jeugd met een (licht) verstandelijke beperking, gesloten jeugdzorg en het onderdeel 'preventie' van de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

Jeugdprofessional

Een door de gemeente aangestelde professional die de spil vormt in de jeugdhulp conform de Jeugdwet. Iedere school heeft een jeugdprofessional, die de verbinding vormt tussen onderwijs en jeugdhulp. De jeugdprofessional kan zelf ondersteunende activiteiten verrichten (bijvoorbeeld gesprekken met ouders en/of kinderen), maar is ook degene die kan verwijzen naar geïndiceerde jeugdhulp.

Leerlinggebonden financiering (LGF, oftewel de 'Rugzak')

Ouders van een kind met een handicap of stoornis kunnen, indien er een indicatie door de Cvl is afgegeven, met behulp van deze financiering hun kind het regulier (gewoon) basisonderwijs laten volgen.

Leerlingvolgsysteem (LVS)

(Digitaal) systeem waarmee op geordende wijze de ontwikkeling van elke leerling wordt bijgehouden.

Lichte ondersteuning

Een deel van het geld dat een samenwerkingsverband beschikbaar heeft is bestemd voor het inrich-

ten van de zorgstructuur, de inzet van extra expertise en het professionaliseren van leerkrachten. Deze vorm van bekostiging is niet gebaseerd op specifieke leerlingen, maar wordt generiek toegekend.

Multi-Disciplinaire Commissie (MDC)

De wettelijk verplichte commissie van deskundigen, die het bestuur van het samenwerkingsverband adviseert over het toekennen van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) en arrangementen (BBA). De commissie bestaat wettelijk uit tenminste twee deskundigen waarvan er één een orthopedagoog of GZ-psycholoog is.

Ondersteuningsplanraad (OPR)

De ondersteuningsplanraad bestaat voor de helft uit ouders en voor de helft uit medewerkers van de aangesloten scholen en heeft instemmingsbevoegdheid ten aanzien van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.

Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

In het OPP beschrijft de school de doelen die een leerling zal kunnen halen. Het bevat in elk geval de uitstroombestemming en de onderbouwing daarvan met een beschrijving van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijsproces. Het OPP biedt handvatten waarmee de leerkracht het onderwijs kan afstemmen op de behoefte van het kind. De school stelt een OPP op voor leerlingen die extra ondersteuning op school nodig hebben in het reguliere onderwijs die niet in het aanbod van de basisondersteuning zit en voor alle leerlingen in het speciaal (basis) onderwijs. De school heeft hierover overleg met de ouders en evalueert jaarlijks met hen. Scholen zijn verplicht met ouders overleg te hebben over het handelingsdeel van het OPP.

Op overeenstemming gericht overleg (OOGO)

Het bestuur van het SWV overlegt met alle gemeenten in het SWV over het ondersteuningsplan. Dit overleg heeft betrekking op de inhoud van het ondersteuningsplan van het SWV, het jeugdplan van de gemeenten, de ondersteuning aan de leerlingen en de aansluiting op jeugdzorg.

Plusklas

Een voorziening om meer- en hoogbegaafde leerlingen onderwijs op maat te bieden.

Referentiekader

Het geheel van werkwijzen en afspraken waarnaar schoolbesturen en samenwerkingsverbanden zich richten bij de vormgeving van de zorgplicht passend onderwijs.

Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant

Een samenwerkingsverband tussen achttien West-Brabantse gemeenten. De samenwerking heeft als doelstelling om schoolverzuim en schooluitval samen verder terug te dringen. Het RBL West-Brabant voert een aantal wettelijke taken uit voor de gemeenten op het terrein van de Leerplicht- en RMC-wet. Het RBL West-Brabant zoekt daarbij nadrukkelijk de samenwerking op met scholen en andere instellingen.

Regionale Expertise Centra (REC)

Clusters van (zeer speciale) scholen voor kinderen met een speciale handicap of stoornis:

- cluster 1: onderwijs aan leerlingen met visuele beperkingen;
- cluster 2: onderwijs aan leerlingen met auditieve en communicatieve beperkingen;
- cluster 3: onderwijs aan leerlingen met lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen;
- cluster 4: onderwijs aan leerlingen met gedragsmoeilijkheden en psychische problemen.

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

De door het samenwerkingsverband vastgestelde omschrijving van de basisondersteuning en de eventuele extra onderwijsondersteuning die een individuele school biedt. Elke school stelt een SOP op. Hierin beschrijft de school welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. De medezeggenschapsraad van de school heeft adviesrecht op het vaststellen van het ondersteuningsprofiel. Alle schoolondersteuningsprofielen van de scholen in het SWV samen zorgen voor een dekkend aanbod, zodat alle leerlingen passend onderwijs krijgen.

Thuiszitter

Een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.

Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)

Een van de wettelijke verantwoordelijkheden van het SWV is het afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen voor het SBO en SO, op basis van een deskundigenadvies.

Treasurystatuut

Een regeling voor het sturen en het beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Tripartiete akkoord

In 2013 is een akkoord gesloten tussen de vakbonden, het ministerie van OCW en de PO-raad als vertegenwoordiger van de werkgevers in het onderwijs om bij invoering van Passend Onderwijs de bestaande expertise in het onderwijs veilig te stellen en werkgelegenheid te behouden voor diegenen die op 1 mei 2012 werkzaam waren ten behoeve van leerlingen in het basis, speciaal en speciaal basisonderwijs.

Verevening

In de wet is bepaald dat de omvang van het budget is bepaald op basis van het aantal leerlingen van het SWV.

Naar rato krijgt elk verband dus evenveel ondersteuningsbekostiging. Het aantal indicaties voor zware ondersteuning (Speciaal onderwijs categorie 1,2 en 3 en de leerlinggebonden financiering) verschilt sterk per

Verband. Daarom is er een overgangsregeling. Daarmee wordt het SWV gecompenseerd voor het verschil tussen de niet verevende situatie en de verevende situatie. Dit verschil is eenmaal bepaald op basis van het aantal leerlingen van 1-10-2011. In het schooljaar 2015-2016 wordt dit verschilbedrag voor 100%. In die jaren die volgen is dit percentage respectievelijk 90%, 75%, 60% en 30%.

Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz)

Ongeacht de afspraken die er binnen een samenwerkingsverband worden gemaakt over de uitvoering van de zorgplicht is voor alle individuele schoolbesturen in alle sectoren de Wgbh/cz van kracht. Artikel 2 van deze wet bepaalt dat individuele schoolbesturen ertoe verplicht zijn doeltreffende aanpassingen te verrichten voor een leerling met een beperking (zoals bedoeld in de Wgbh/cz), tenzij deze een onevenredige belasting voor de school vormen.

Wet op de Expertisecentra (WEC)

Dit betreft de beleidsmaatregelen rond de leerlinggebonden financiering (LGF), ook wel de 'Rugzak' genoemd. De maatregelen zijn vooral van belang voor de instellingen die onder de WEC vallen: de scholen voor speciaal onderwijs, de zogenaamde REC (Regionale Expertise Centra). Deze zijn geclusterd.

Zorgplicht

De plicht van het schoolbestuur om te zorgen voor een passend onderwijsaanbod voor alle leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, die op school worden aangemeld of staan ingeschreven. Het passend aanbod moet gerealiseerd worden binnen de eigen school of bij een van de andere scholen van het SWV.

Zware ondersteuning

Een deel van het geld van een samenwerkingsverband is bestemd om specifiek ingezet te worden voor de ondersteuning van leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte. Deze zware ondersteuning vindt plaats in de vorm van plaatsing op een school voor speciaal onderwijs of door het verstrekken van een onderwijsarrangement.

Lijst met afkortingen

ALV	Algemene leden vergadering
AMK	Advies- en meldpunt kindermishandeling
AMVB	Algemene maatregel van bestuur
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BJG	Basis team jeugd en gezin
BSO	Buitenschoolse opvang
CGB	Commissie gelijke behandeling
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CVI	Commissie voor indicatiestelling
(G)MR	(Gemeenschappelijke) Medezeggenschapsraad
HGW	Handelingsgericht werken
IVO	Indiceren vanuit Onderwijsbehoefte
KvK	Kamer van Koophandel
LEA	Lokale educatieve agenda
LG	Lichamelijk gehandicapten
LGF	Leerlinggebonden Financiering
LZ	Langdurig zieken
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MDC	Multidisciplinaire commissie
OCW	Ministerie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OOGO	OP overeenstemming gericht overleg
OP	Ondersteuningsplan
OPP	Ontwikkelingsperspectiefplan
OPR	Ondersteuningsplanraad
PCL	Permanente Commissie Leerlingenzorg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PO	Primair onderwijs / Passend Onderwijs
RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
REA	Regionaal Educatieve agenda
REC	Regionaal Expertise centrum
SBO	Speciaal basis onderwijs (evt. SBAO)
SMW	Sociaal Maatschappelijk werk
SO	Speciaal Onderwijs
SOP	Schoolondersteuningsprofiel
SWV	Samenwerkingsverband
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
VNG	Vereniging voor Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voorschoolse voorzieningen
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WBP	Wet bescherming persoonsgegevens
WEC	Wet op de expertisecentra

WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WMS	Wet Medezeggenschap scholen
WOT	Wet op het onderwijstoezicht
WPO	Wet op het primair onderwijs
WSNS	Weer Samen Naar School
ZAT	Zorg- en Advies Team
ZMLK	Zeer Moeilijk Lerende Kinderen

Bijlage 5: Schoolondersteuningsprofielen

Voor de schoolondersteuningsprofielen van alle scholen van het samenwerkingsverband wordt verwezen naar de website van het samenwerkingsverband (www.PO3002.nl). Op de website zijn alle schoolondersteuningsprofielen terug te vinden. Er is een zoekmachine ingericht die op basis van specifieke kwaliteiten van de scholen de bijbehorende schoolondersteuningsprofielen kan vinden.

De schoolondersteuningsprofielen zijn eveneens op het bureau in Roosendaal beschikbaar in hardcopy, inclusief een voorblad met de benodigde goedkeuringen.

Bijlage 6: Contactgegevens samenwerkingsverband

Het samenwerkingsverband is gehuisvest in het KPO gebouw op:

Rector Hellemonsstraat 1
4702 RG Roosendaal

Telefoon: 0165-330966

Mailadres: secretariaat@po3002.nl

Website: www.po3002.nl

Het samenwerkingsverband is tijdens kantoortijden van maandag tot en met donderdag bereikbaar.

Bijlage 7: Communicatieplan

Communicatie

- Er wordt minimaal 6 keer per jaar een digitale nieuwsbrief opgesteld die door het SWV PO3002 naar alle betrokken besturen wordt gestuurd. Zij dragen zorg voor een verdere verspreiding naar de scholen. De nieuwsbrieven zijn ook op de website van het SWV PO3002 terug te vinden;
- De website van het SWV PO is interactief ingericht.

Bijlage 8: De ondersteuningsplanraad (OPR)

De **ondersteuningsplanraad (OPR)** is het formele medezeggenschapsorgaan van het samenwerkingsverband. De OPR heeft instemmingsrecht met betrekking tot het ondersteuningsplan.

Het **ondersteuningsplan (OP)** is het plannings- en verantwoordingsdocument van het SWV PO waarin o.a. opgenomen de koers en de belangrijkste beleidsuitgangspunten van het SWV, het inzicht in de profielen van de deelnemende scholen, de criteria m.b.t. ondersteuningstoewijzing, de reglementen m.b.t. rechten en plichten van deelnemende scholen en besturen inclusief personele paragraaf, rechten en plichten van de ouders en de bezwaarmogelijkheden en procedures.

Het OP wordt in een op overeenstemming gericht overleg besproken met de deelnemende gemeentes.

De samenstelling van de ondersteuningsplanraad is op dit moment als volgt:

André van Loon, voorzitter, namens KPO (ouder)
Peggy Brocatus, namens OBO (ouder)
Gemma den Hollander, namens De Waarden (orthopedagoog)
Rosine Schepers, namens Borgesius (leerkracht)
Lizette de Hond, namens de Mytyschool (ouder)
Eugène van den Broek, namens Het Driespan (leerkracht)
Phiep Coster, namens SPCO (ouder)
Vacature Pallas (leerkracht)

Bijlage 9: Inspectie indicatoren

Uit het toezichtkader (versie juli 2012) van de Inspectie voor het Onderwijs de kwaliteitsaspecten 6, 7 en 8.

Kwaliteitsaspect 6: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

- De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.
- De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.

Kwaliteitsaspect 7a: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

- De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.
- De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

Kwaliteitsaspect 7b specifiek voor SBO: De school begeleidt de leerlingen zodat zij zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen.

- De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.
- De school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.

Kwaliteitsaspect 8 : De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.

- De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.
- Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.
- De school voert de zorg planmatig uit.
- De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.
- De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.

